

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Våga tro?

– en studie om förortsungdomars tankar kring framtida karriärval

SQ1562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp
Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits
Kandidatnivå C-uppsats
Datum: HT-12
Handledare: Kristina Alstam
Författare: Florentina Selimaj, Hatice Tarhan, Rozan Jalal

FÖRORD

Vi vill tacka alla de som gjort det möjligt för oss att skriva denna uppsats. Vi vill rikta ett stort tack till Mats Carlsson som hjälpt oss med våra informanter och som gjort det möjligt för oss att utföra intervjuerna på den gymnasieskola han är verksam vid. Ett tack går till alla de informanter som deltagit i vår studie. Och inte minst ett stort tack till vår handledare Kristina Alstam som har varit riktigt engagerad och handlett oss igenom vår uppsats och gett oss råd och viktiga upplysningar. Vi uppskattar allas engagemang och tackar för den hjälp och tid vi fått.

Tack!

ABSTRACT

Authors: Florentina Selimaj, Hatice Tarhan, Rozan Jalal

Title: “Dare to believe”

Supervisor: Kristina Alstam

Nowadays in our society we find it hard for some groups of people to integrate in society. It's known by media, that the suburbs are presented by a negative view, which often highlights the social problems in these suburbs. We can see that the suburbs still get associated with social problems such as segregation, different attitudes and behaviors, cultural conflicts, poorness etc. This kind of presentation of the suburbs affects not only the society but also the individual living and the personal perception of the individual. These social problems are more likely to affect youths since they, in their process of finding their identity, seem to be more affect able of social problems.

Our purpose with this essay is to research on what these youths living in the suburb think about their future career and further on investigate what kind of reasons there might be that makes them feel confident or non-confident about reaching their future career. Our ambition of this essay is to create understanding of what role identity, place identity and neighborhood effects plays in order to find out what they think about their future career. In order to reach our purpose, we used semi structured interviews.

The result of this research showed that the youths we interviewed only had positive thoughts about the suburb and didn't find any obstacles, not by the society nor their surroundings, in order to reach their future plans. These youths came to disagree with the view that media got of the suburbs and instead represented a safety of living in the suburb.

Keywords: Suburb, youths, environment, career

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	5
1.1 Bakgrund	6
1.1.1 Miljonprogrammet	6
1.1.2 Framtida utsikter för ungdomar	7
1.2 Förförståelse/Problemformulering	8
1.3 Syfte	10
1.4 Frågeställningar	10
1.5 Begreppsdefinitioner	10
1.5.1 Förort	10
1.5.2 Omgivning	10
1.5.3 Ungdom	10
1.5.4 Karriär	10
1.6 Avgränsning	11
1.7 Uppsatsens disposition	11
2. TIDIGARE FORSKNING	12
3. TEORETISKA PERSPEKTIV	16
3.1 Identitet	16
3.1.1 Adolescensen	16
3.1.2 Skapandet av individens identitet	17
3.1.3 Etnisk identitet	17
3.2 Grannskapseffekt	18
3.3 Platsidentitet	20
4. METOD	22
4.1 Val av metod	22
4.2 Urval	22
4.3 Genomförande av intervju	23
4.4 Analysprocessen	24
4.5 Etiska aspekter	25
4.6 Reliabilitet och validitet	26
4.7 Generaliserbarhet	26
4.8 Delaktighet	26
4.9 Informanterna	27
5. RESULTAT ANALYS	27
5.1 Ursprung/Familj	28
5.2 Boendesituation	31
5.3 Skola/ utbildning	36
5.4 Karriär	39
6. DISKUSSION OCH SLUTSATS	44
7. REFERENSER	48
8. BILAGOR	50
8.1 Bilaga 1	50

1. INLEDNING

Vi som universitetsstudenter är medvetna om samhällets krav på oss individer. Av olika anledningar i olika sammanhang ser vi att vi måste platsa in, formas och anpassas för att skapa förutsättningar och möjligheter till en chans att nå framgång. Det är intressant att studera denna verklighet. Det finns säkert en rad olika förklaringar på hur och varför många inte lyckas nå framgång. Det talas både på gott och ont om segregation, beteenden, attityder och kulturer i vårt samhälle. Vi som samhällliga medborgare ser att det råder en brist i sysselsättning och en stor arbetslöshet bland olika samhällsgrupper i vårt land. Något som även Social rapport 2010 påpekar att unga vuxna som varken arbetar eller studerar har svårigheter med att etablera sig i på arbetsmarknaden. Detta har inspirerat oss att vidare studera hur ungdomar i förorten, ungdomar som ”anses” i den mediala bilden, mer ”socialt utsatta”, tänker kring sin framtid. Vi som skriver denna uppsats har alla tre utländsk påbrå och därmed intresserar det oss mer att undersöka hur framtidstron ser ut bland ungdomar i den mångkulturella förorten.

Vi vill lägga fokus på hur förortsungdomarna anser att omgivningen påverkar de, vad de har för tankar om deras framtida karriär och hur deras framtidssyn formas utifrån omgivningen och också hur deras identitet skapas i förhållande till omgivningen. Ristilammi (1994) påpekar att det är viktigt att studera hur samhällets bild av förorten påverkar den egna personens uttolkning av verkligheten (Ristilammi 1994). Är framgång bara en dröm för förortsungdomar eller motsäger verkligheten de föreställningar vi har om framgång i förorten? Skolverket rapporterar att familjebakgrunden har en stor betydelse för en god utveckling av hälsa, utbildnings och arbetsmarknadsutfall. Detta finner vi är viktigt att undersöka. Hur anser ungdomarna att de påverkas av omgivningen? (www.skolverket.se/skolutveckling). Ungdomsstyrelsen har rapporterat om skillnader mellan utbildningsresultat beroende på vilken stadsdel man lever i. Det har gjorts undersökningar kring hur socialt utsatta områden påverkar invånarna då de skapar ett sämre utgångsläge för att lyckas i framtiden (Ungdomsstyrelsens rapport Fokus 08). Detta väcker tankar som får oss att vidare vilja undersöka ungdomar i förorten i dagsläget. Vi kan inte med vår undersökning redogöra för en allomfattande verklighet för andra förortsungdomar men vi vill undersöka upplevelser och studera vilka förutsättningar våra informanter tycker sig ha.

1.1 Bakgrund

1.1.1 Miljonprogrammet

Urbaniserings- och globaliseringsprocesser är något som det svenska samhället har gått igenom under de senaste decennierna och detta har medfört stora förändringar i samhället. Under den tiden har det också skett en ökning av inflyttningar till storstäderna på grund av arbetskrafts- och flyktingmigration.

År 2007 var det drygt 3 miljoner människor, alltså en tredjedel av den svenska befolkningen som bodde i och omkring Sveriges största städer som är Stockholm, Göteborg och Malmö. I dessa städer bor det även fler invånare med utländsk bakgrund än någon annan stans i Sverige. Ett antal bostadsområden har i storstadsregionerna utpekats som socioekonomiskt fattiga i olika sammanhang och de flesta av dessa områden kom till under det som kallas för miljonprogrammet (www.boverket.se/global). Mellan 1964- 1975 bedrevs en bostads- och bostadsbyggnadspolitik i Sverige och det var dessa bostäder som kallades för miljonprogrammet. Syftet med miljonprogrammet var att bygga en miljon bostäder på tio år. De områden som räknas som tillhörande miljonprogrammet idag är exempelvis Rosengård i Malmö, Tensta och Rinkeby i stockholmsområdet och Angered, Gårdsten och Hammarkullen i Göteborg (www.ne.se/miljonprogrammet). I miljonprogrammet skapades områden som vi idag kallar för förort. Vanligtvis ligger förorterna omkring staden och i nära kontakt med naturen. Syftet med förortsbyggandet var att öka integration och åstadkomma en klassutjämning och därmed var förorten tänkt som ett område till för alla människor i samhället. Byggandet av förorten symboliserade svensk modernitet och framtidstro och betraktades som ett starkt vapen mot det gamla klassamhället (www.boverket.se/global). Förortsbyggandet skapade nya problem som inte hade räknats med. Exempelvis skapades områden som varken blev stad eller land och där människorna som hade flyttat in hade svårt att känna sig hemma (Arnstberg & Ramberg 1997). När ordet modernitet blev av med sin positiva värdeaddning var den annorlunda förorten kvar men nu med negativ bemärkelse och förorten symboliserade ett misslyckande (www.mkc.botkyrka.se/biblioteket).

I förhållande till övriga samhället beskrivs förorten oftast som annorlunda. På 1960 talet beskrevs förorten som annorlunda för att förorten betraktades som modernitetens center som man hade möjlighet att nå genom att förflytta sig geografiskt alltså var förorten en modern annorlundahet. På 1970 talet blev förorten ett område som bestod av samhällets underprivilegierade människor och nu hade förorten blivit till en social annorlundahet. 1990 talet var tiden då förorterna började förvandlas till områden som bestod av människor med icke svenskt ursprung och därmed förvandlades förorten till ett område med etnisk annorlundahet (Arnstberg & Ramberg 1997).

1.1.2 Framtida utsikter för ungdomar

En av de viktigaste faktorerna för ungdomars möjligheter i framtiden är utbildning. Ju tidigare ungdomars utbildningskedja bryts desto sämre blir deras framtida utsikter. Föräldrar som har högre utbildning ger mera stöd och har mer inverkan till sina barns skolprestation än de föräldrar som har lägre utbildningsnivå. Föräldrar kan även ha mer påverkan till att deras barn fortsätter vidare till högre utbildningar. Medan föräldrar med låg utbildningsnivå inte kan ge stöd till skolarbete och inte kan ge förutsättningar för högre utbildningsnivå till sina barn (Social rapport 2010). Utbildning är en av den viktigaste behörighet för att få ett arbete och för att komma in på arbetsmarknaden. Att ha ett arbete ger oss människor fler möjligheter till bättre levnadsförhållanden och levnadsvillkor. De ungdomar som inte fortsätter gymnasiet eller hoppar av gymnasiet har mindre chans att komma in på arbetsmarknaden. De har även ökade risker för att drabbas av välfärdsproblem som exempelvis ekonomiskt utsatthet, arbetslöshet, ohälsa etc. Enligt Social rapport 2010 så har ungdomar som är utrikesfödda eller som har utländsk bakgrund lägre förutsättningar att fortsätta högre studier än de inrikesfödda personer eller de som har svenskt ursprung. Rapporten menar också att bostadsområde och grannskap har en påverkan på ungdomars levnadsförhållanden. Ungdomar med invandrarbakgrund och resurssvaga grupper har större risker att bli arbetslös, begå brott, hamna inom långvarigt ekonomiskt bistånd och få sämre utbildningsnivå, jämfört med de ungdomar som har svenskt ursprung. Detta kan förklaras genom att grannskapet och bostadsområdet har en effekt och påverkar ungdomars möjligheter till minskad framgångsrik socialisering och karriär. Detta gäller för de ungdomar som har haft sin uppväxt i förorten eller om de har tillbringat det mesta av sitt liv i förorten. De resurssvaga områden som har färre invånare med hög utbildning och arbete har färre positiva förebilder. Färre positiva förebilder kan då orsaka att det blir färre individer som utbildar sig och även att individen får lägre förväntningar och krav på sig själva i förhållande till utbildning och arbete (ibid.).

1.2 Förförståelse/Problemformulering

Det föll oss naturligt att från en början att vilja skriva om ungdomar i förorten. Med vår förförståelse och erfarenheter av att själva som ungdomar ha bott i förorter ser vi klart att det råder en skillnad bland den så kallade "innerstaden" och förorten. Vi ser mångkulturalitet, en mängd olika religioner, hör olika språk talas och finner helt enkelt en rad olikheter i jämförelse med den så kallade "normala" bilden av en stadsdel vi fått genom media. Vi har läst artiklar, sett debatter, lyssnat på musik där bland annat Angered och Rosengård nämns som "ghetto". Med detta vill vi säga att det finns ett problem med mytbildningen kring förorten, vilket kan förekomma i positiv såväl negativ bemärkelse. Vi tänker mycket på hur omgivningen påverkar ungdomar som bor i förorten. Vi ser och hör att förorten många gånger benämns utifrån negativa aspekter av media och tidigare forskning. Ett exempel på detta är då en tidigare studie påpekar att ungdomar i förorten har svårigheter att skapa förutsättningar till framgång jämfört med andra ungdomar (Ungdomsstyrelsens rapport Fokus 08). Det är problematiskt med de bilder man ser av förorten menar bland annat forskaren Ristilammi (1994) som är professor i etnologi vid Malmö Högskola. Ristilammi bekräftar den verklighet om att förorten ofta associeras till social problematik, hög arbetslöshet, kriminalitet och många invandrare. Men sällan belyses den positiva sidan, den mångkulturella förorten där människor faktiskt skapar tillhörighet, gemenskap och acceptans mellan kulturer eller religioner (ibid.). Varför talas det aldrig om ungdomar som har lyckats då effekten av detta skulle kunna vara att ungdomar som "lyckas" blir till positiva förebilder för de resterande i förorten och vidare kan detta leda till utveckling. Av egna erfarenheter kan vi konstatera att förorten kan ses som så mycket mer än bara social problematik. Fokus faller på problematiken med förorten men varför hamnar möjligheterna i skymundan? Detta har vidare inspirerat oss till att lägga fokus på möjligheter som är associerad med förortsungdomar, då dessa ungdomar är förortens och samhällets framtid. Varför vi valt att belysa upplevelsen av ungdomarna i förorten och deras tankar om framtida karriärval är för att vi vill skapa en förståelse och se vad detta kan ha för betydelse i framtiden.

Som ungdom tänker vi att man är känslig och i högsta grad lättpåverkad vad gäller influenser till skapandet av sin identitet. Genom att ständigt söka tillhörighet bland vår omgivning försöker vi hitta något vi kan identifiera oss med Ristilammi (1994). Vi tänker också att som ung vill man skapa tillhörighet och känna sig trygg i sin roll därmed skapas en risk att man i sökandet efter sin identitet går in i en roll som samhället redan framkallat. Genom tillhörigheten skapas en möjlighet till att kunna identifiera sin identitet med någon annan och därmed möjlighet till en trygg miljö. Men många gånger kan det handla om att man finner trygghet i det som samhället ser som "det negativa". Konsekvenserna kan bli stora och det är möjligt att den unga anses vara den "stökiga blatten" när det faktiskt handlar om att finna trygghet bland andra "blattar" (ibid.). Dessa förutfattade meningar har inspirerat oss att vidare själva undersöka vilka förutsättningar ungdomarna själva anser sig ha. Hur tänker dem kring sin framtid? Vad får dem att tänka positivt/negativt, hur viktigt är det att nå

framgång? Och vidare, vilka människor i omgivningen har inverkan i deras liv vad gäller karriärval?

Genom vår studie kan vi skapa medvetenhet om förortsungdomars tankar kring framtida karriärval. Med detta kan vi också skapa en medvetenhet inom socialt arbete om vad förortsungdomar har för tankar om hinder och möjligheter inför framtida karriär samt vilken påverkan omgivningen kan ha. Med de svar vi får fram kan vi inom socialt arbete vidare fånga upp de behov ungdomar anser sig behöva för bättre förutsättningar inför framtida karriärval.

1.3 Syfte

Syftet med vår uppsats är att utforska ungdomar som går på gymnasiet i förorten och redogöra för deras föreställningar kring framtida karriär. Utgångspunkten för vår uppsats är att skapa en förståelse kring dessa ungdomars syn på framtiden.

1.4 Frågeställningar

Hur ser ungdomarna på sin framtida karriär?

Hur definierar de sina framtida möjligheter utifrån deras nuvarande livssituation?

Hur menar ungdomarna att familj och omgivning påverkar valet av framtidskarriär?

1.5 Begreppsdefinitioner

1.5.1 Förort

I vår studie definierar vi begreppet förort som ett resurssvagt område som består av lågutbildade invånare med hög arbetslöshet. Vi förhåller oss även till Socialstyrelsens rapport 2010 definition av begreppet förort som lyder såhär: ”De socialt utsatta grannskapen brukar associeras med förorternas storskaliga och enformiga miljonprogramsområden” s.188.

1.5.2 Omgivning

Vår definition av omgivning grundar sig på de faktorer som har påverkan på ungdomarnas liv. De påverkande faktorerna som vi kommer att ta upp är ungdomarnas familjeförhållande, skolmiljö, livssituation, vänskapskrets och grannskapseffekt.

1.5.3 Ungdom

En period i livet mellan åldrarna 16-20 år då individen befinner sig i en övergångsfas mellan barndom och vuxenlivet. Det sker en ökad psykologisk integration hos individen och en större frihet till att välja sin väg i livet. Därmed sker en mognadsprocess där känslor och kognitiv förmåga successivt utvecklas, förfinas och blir mer mogen utifrån interaktionen med individens omgivning (Lalander & Johansson 2007).

1.5.4 Karriär

Med karriär menar vi på ungdomarnas tankar om strävan efter att nå utveckling och kompetensutveckling för att nå framgång.

1.6 Avgränsning

Vi kommer att avgränsa vår uppsats till att enbart utgå från ungdomar som går på gymnasiet i förorten. Vårt intresse är att enbart skapa en förståelse kring ungdomarnas syn på framtiden och utforska hur de ser på sina förutsättningar för karriär. Vi anser att ungdomar som går på gymnasiet är lämpliga till vår uppsats i förhållande till det som Lalander och Johansson (2007) påpekar om att ungdomar som i fasen senadolescensen (16-20 år) befinner sig i en mognadsprocess där känslor och kognitiv förmåga successivt utvecklas, förfinas och blir mer mogen. Vi är enbart intresserade av att utforska ungdomar som bor i en svensk förort och med detta har vi hyst större intresse för svensk forskning. Av den anledningen har vi mestadels tittat på svensk forskning och ett fåtal studier på internationell nivå. I vår studie har vi valt att endast beskriva om ungdomarna har utländskt ursprung eller svensk ursprung då vi anser att det kan vara relevant att benämna i vår studie, däremot anser vi inte att det är så viktigt för vår studie att lägga fokus på ungdomarnas specifika etniska bakgrund. Ungdomarnas könstillhörighet är inte betydelsefull för vår studie, därför kommer vi att avstå att studera det i vår uppsats. De faktorer som vi anser vara mer viktiga i förhållande till syftet med vår uppsats är ungdomarnas familje- och hemförhållande, skolsituation och boendeområde.

1.7 Uppsatsens disposition

Vår uppsats består av sex kapitel som alla är indelade i ytterligare punkter. Uppsatsen inleds med en inledande del där inledning, förförståelse, bakgrund, syfte, frågeställningar och disposition framgår. I kapitel två framgår tidigare forskning kring vårt ämne. Det tredje kapitlet presenterar våra teorier som vi kommer att utgå ifrån under analys kapitlet. Under det fjärde kapitlet framgår vår vetenskapliga metod och tillvägagångssätt. I det femte kapitlet redogör vi för och analyserar vårt empiriska material utifrån valda teorier och tidigare forskning. Det sista kapitlet består av en slutdiskussion för vår uppsats. I slutet redovisas våra referenser samt bifogade bilagor.

2. TIDIGARE FORSKNING

Vid vår läsning av tidigare forskning kan vi konstatera att det finns en rad olika undersökningar vad gäller ungdomar i förorten. De tidigare studier vi har funnit och ansett vara relevanta i förhållande till vår studie kommer att presenteras här.

Peterson, Svensson och Addo (2003) som är verksamma vid Sociologiska Institutionen i Lund, har gjort en sociologisk studie av ungdomars gruppbyggande i en storstadsförort. Studien har utförts med hjälp av ungdomar mellan 15-17 år från en förort som ligger utanför Stockholm. Studien fäster avseende vid vanliga situationer i vardagslivet bland vanliga ungdomar. De ungdomar som har deltagit i studien är vanliga ungdomar som har berättat om sina vardagsliv. Studien består av ungdomar som uteblir från gymnasiestudierna och andra ungdomar som är mer skötsamma och skolvilliga.¹ I studien framkommer det att gemenskapen med vännerna är betydelsefulla för ungdomarna och deras känsla av trygghet. När det kommer till vänskapskrets påpekar studien att det uppstår en etnisk segregation i ungdomarnas gruppbyggningar och även i deras primära grupper av vänner. Utifrån gruppbyggningarna menar studien att ungdomarnas gemensamma handlingar och täta sammanhållning är viktig för dem och genom det drar dem samman som en grupp och skapar en känsla av likhet. Informanternas yttrande i studien visar på att i helhet finns det en uppdelning mellan ungdomar med utländsk bakgrund och ungdomar med svenskt påbrå. Denna förort karakteriseras som ett område med etnisk mångfald. Den etniska mångfalden i området ger ungdomarna möjlighet till att underbetona deras etniska tillhörighet som annars kan vara ett viktigt sätt att definiera sig själv och dem andra. Studien påpekar också att eftersom dessa ungdomar med minoritetsbakgrund utgör majoriteten i deras stadsdel löper de i en obetydlig grad att trakasseras som invandrare som de annars skulle kunna göra i sammanhang där de utgör en minoritet. Ungdomarna i studien har en ambivalent relation till sitt närområde men samtidigt som detta ser ungdomarna området som sin hemmaplan. Studien säger att ungdomarna känner en trygghet och ett lugn i sin förort. Samtidigt söker sig ungdomarna därifrån för att hitta spänning och de kommer att söka sig därifrån även i framtiden för att förverkliga sina drömmar. Man skulle kunna säga att ungdomarna ser sitt närområde som en återvändsgränd som inte leder någon vart. Ungdomarnas område är viktigt för dem då det är där de bor, har deras vardag och kamratkrets och även för att de har en känslotillhörighet till platsen.

Ove Sernhede (2002) professor i socialt arbete i Göteborgs Universitet har gjort en studie med intresse för förortsungdomar och hip-hopare med hjälp av deltagande observationer och intervjuer. Sernhede resonerar om att ungdomarna i Angered utvecklar en stark lokalpatriotism och en stark delaktighet i globala kulturella gemenskaper. Bland annat säger ungdomarna att de vill bort från den ekonomiska fattigdomen och de dåliga rykten som deras egna bostadsområden representerar. Å andra sidan har ungdomarna en föreställning om att stadsdelar som har invånare med

---

¹ Även om studien består av ungdomar som uteblir från gymnasiestudierna och ungdomar som är mer skötsamma och skolvilliga så är det ingenting som studien har lagt fokus på. Detta nämns enbart för och tydliggöra vad det är för slags ungdomar som har deltagit i studien.

svenskt ursprung är socialt fattiga och av den anledningen kan de inte tänka sig att bosätta sig där utan väljer att värdesätta sin egen förort framför den andra stadsdelen. Ungdomarna tar även ställning med en del rad av positiva uttryck om varför det är bra med att bo i förorten. Exempelvis nämnder de fördelar med att det är en kulturell blandning i förorten och att de stärks genom att leva det hårda livet i förorten. Många unga tycker även att det är viktigt att ändra på bilden som samhället har av förorten (ibid.).

Catarina Lundqvist och Aleksandra Ålund (2006) har skrivit om social exkludering och motstånd: utbildning och arbete i multietniska ungdomssammanhang där de lyfter fram skillnader på ungdomars utbildning, utbildningsresultat och position på arbetsmarknaden. De menar att ungdomar med utländsk bakgrund har sammanfattningsvis en lägre utbildningsnivå än ungdomar med svensk bakgrund. De menar även att på gymnasial nivå halkar ungdomar med utländsk bakgrund efter vad gäller studieresultat mer än ungdomar med svensk bakgrund. Detta har också en påverkan på ungdomarnas möjlighet till eftergymnasial utbildning och etablering på en arbetsmarknad som kräver utbildning med högre krav. Lundqvist och Ålund påpekar att flertalet studier visar att ungdomar med utländsk bakgrund i lägre grad börjar och avslutar gymnasieutbildning än ungdomar med svensk bakgrund. Betygskillnader mellan elever med svensk och utländsk bakgrund kan kopplas till att unga med utländsk bakgrund har sämre förutsättningar än unga med svensk bakgrund. Exempelvis elever med utländsk bakgrund jämfört med elever med svensk bakgrund har i större omfattning av föräldrar som är låginkomsttagare och lågutbildade, som har dålig anknytning till arbetsmarknaden och som uppstår socialbidrag. Även när ungdomar tar steget in på arbetsmarknaden efter utbildning uppstår möjlighetsskillnader mellan ungdomar med utländsk och svensk bakgrund. Det visar sig att ungdomar med utländsk bakgrund har svårare att få jobb och är oftare arbetslösa än ungdomar med svensk bakgrund. När utländska ungdomars utbildningsnivå, språkkunskaper, betyg samt föräldrars utbildning och arbetsposition värdesätts och beaktas uppstår större svårigheter för unga med utländsk bakgrund till jobbmöjligheter än unga med svensk bakgrund. Med detta konstaterar Lundqvist och Ålund att diskriminering är en tänkbar förklaring till varför det är svårare för ungdomar med utländsk bakgrund att få jobb som motsvarar deras kvalifikationer och etablering på arbetsmarknaden (ibid.).

I förhållande till det Lundqvist och Ålunds resonerar om ungdomar med utländsk bakgrund påpekar Rojas (2001) som är högskolelektor vid Ekonomihistoriska Institutionen i Lunds universitet i sin bok som heter "Sveriges oälskade barn" att det råder ett främlingskap bland invandrar ungdomar i Sverige. Han menar på att dessa ungdomar inte finner en gemenskap varken i "hemlandet" eller i Sverige då de inte blir identifierade för vem de är och detta påverkar i sin tur deras identitet, då de inte kan igenkänna sig med någon i samhället. Samhället har identifikationsproblem med dessa ungdomar just för att de inte passar in i landets ideal bild, menar Rojas. Detta problem leder till en identitetskonflikt hos ungdomarna då de lever i Sverige, men blir inte sedda i samhället för den de är utan anses vara annorlunda då de inte tillhör idealet.

Catarina Lundqvist har också gjort en expertbilaga som är en del av Integrationsverkets rapport (2005) som handlar om karriärvägar för ungdomar med utländsk bakgrund. Lundqvist säger att ungdomarnas sociala, ekonomiska och kulturella hemförhållande har en betydelse för ungdomars skolerfarenheter och för kommande skolerfarenheter. Studien säger också att föräldrarnas utbildning anses som en viktig resurs för barns skolgång. Vidare påpekar Socialstyrelsens sociala rapport från 2010 att invandrare som bor i ett grannskap med mer individer som har svenskt ursprung anses vara mer integrerade i samhället i den meningen att sysselsättningsgraden är betydligt högre i ett sådant område jämför med invandrare som lever i ett multikulturellt grannskap. Socialstyrelsen rapport som bland annat skriver om boendesegregation resonerar också att det råder en högre risk för lägre grad av utveckling i ett sådant så kallat resurssvagt område.

Catelyn Cooper (2008) har gjort en studie om hur idén av tillhörigheten i ett hem förenas med arkitekturen av ett hem och även hur tillhörigheten skapas av den fysiska omgivningen kring en individ. Cooper har baserat sin undersökning på forskning i ämnet om tillhörighet, genom individuella intervjuer och även genom ett design projekt, där hon studerat designen av bland annat olika hem. Hon har även i relation till tillhörighet studerat grannskap i Ohio, USA.

Cooper har i sin studie undersökt många olika aspekter på tillhörighet, en som vi finner relevant för vår studie är hur individer är relaterade till sina hem eller en plats de lever i och vad denna relation till hemmet/platsen har för påverkan på individers identitet men också deras liv i framtiden. Relationen till hemmet uppstår genom en känslomässig tillhörighet menar Cooper. Hon skriver att när en norm repeteras under en tid på en plats så skapas mening kopplad till den platsen. Den känslomässiga komponenten i detta är att människor blir kopplade till platser på grund av sociala relationer, minnen och känslor. På det här sättet blir hemmet inte bara ett hus eller en fysisk omgivning, utan också en symbol för vem vi är.

Cooper (2008) nämner att en individs definition av "hem" inte alltid behöver innebära ett hem, utan kan vara någon plats man finner tillhörighet, en plats som en stad eller stat. Cooper belyser hur viktig definitionen av en plats är, hon skriver:

"... the building in which one lives, the location where one lives, the location of one's nuclear family, the social unit that is a family, a country, a state, a city, and a multitude of other things. In fact each person has their own idea of what home is, and each person can have multiple "homes" and ideas of home, or no home at all. The idea of home is tied closely to self expression and identity through all of the things mentioned above. By locating ourselves (through our concepts of home) within the social web, within time, and within the spatial world, we can better understand who we really are" (Cooper, 2008 s.8).

Cooper (2008) påpekar att hemmet är en social "idé" då den binder oss socialt. Med detta menar Cooper att individer via sitt hem kan relatera till de sociala omständigheterna som omger en individ i hem miljön. Cooper nämner att vi kan välja vilka vi vill skall ha ett inflytande i vårt liv. Genom att vi väljer vilka individer som skall ha inflytande på oss leder det också till att "de" blir en av "oss" inom familj, grannskap eller vår kultur. Cooper påpekar att den byggda fysiska miljön som omger

en individ påverkar dennes tillhörighet. Tillhörigheten definierar självet och ens placering i relation till omgivningen.

Ungdomsstyrelsen har gjort en rapport om ungas utanförskap som publicerades 2008 vid namn Fokus 2008. Studien gjorde med hjälp av 60 elever. I Ungdomsstyrelsens rapport framkommer det att det är skillnader på elevers utbildningsresultat beroende på vilken stadsdel skolan ligger. Unga som växer upp i områden som är socialt utsatta har ett sämre utgångsläge jämfört med elever som är bosatta i områden som är mer välbärgade. Studien påpekar också att val av utbildningsinriktning varierar mellan enskilda elever beroende på bland annat studieförmåga och motivation, skolans pedagogiska arbete, föräldrars utbildningsnivå och position på arbetsmarknaden, födelseland samt vilket område familjen är bosatt. Studien visar även att en kompetent lärare kan ha stor roll som kan påverka och förbättra elevernas studieprestationer. Speciellt i utsatta områden är lärarnas kompetens betydelsefull. I framgångsrika skolor framkommer det att pedagoger ställer högre krav på eleverna. Med detta är det skolans kvalitét på undervisning och inte elevernas bakgrund som är avgörande för deras kunskapsutveckling.

3. TEORETISKA PERSPEKTIV

3.1 Identitet

Begreppet identitet härstammar från latinets ”idem” som innebär ”desamma”. Kärnan i människans identitet är då individen känner känslan av att vara en och samma person trots att han/hon uppför sig på olika sätt på olika platser och i olika åldrar.

Att ha en identitet förutsätter att individen upplever att sig vara ”en och samma” hemma som i skolan, oavsett karaktärsdrag och oavsett vilket språk individen talar. Vår identitet är mer beständig än de roller som vi uppträder i, därför kan vårt uppträdande och vårt sätt att tala variera i olika situationer men känslan av det oförändrade självet består. Vår identitet förutsätter ett igenkännande av vår egen självbild, den självbild som går som en obruten röd tråd genom vår barndom, puberteten, medelåldern och ålderdom (Wellros 1998). En identitet ger oss människor en fast punkt i världen och en grund att stå på och av den anledningen är det viktigt för individen att ha en identitet. En identitet gör det också möjligt för individen att känna tillhörighet och förståelse för sin position i sin omgivning (Ahmadi 2003).

Erikson var en av grundarna inom identitetsforskning. Utifrån Erikson syn på identitet är människans sökande efter identitet ett grundläggande behov, ett behov som är lika viktigt som mat, trygghet och sexuell tillfredsställelse. Erikson säger det som även Wellros (1998) pekar på, att identiteten har en grund i självet och att individens identitet delvis formas av ens inre känsla, att man känner känslan av att vara en och samma person genom hela livet.

Enligt Erikson är identitet en subjektiv upplevelse av det som gör att individen är den han/hon är. Denna upplevelse är beroende av individers biologiska, psykologiska och sociala aspekter. Med individens biologiska identitet menar han på den delen av identiteten som är sammankopplad med kön, utseende och kroppsuppfattning. De aspekter som är förknippade med individens psykologiska identitet är våra unika känslor, behov, känslor och försvarsmekanismer. Den sociala aspekten av människans identitet handlar om att omgivningen ger möjlighet till olika uttryckssätt för identiteten. Erikson säger också att vår identitet utformas under hela vårt livslopp och därmed slutar individen aldrig att utvecklas (Frisén & Hwang 2008).

3.1.1 Adolescensen

Philip Lalander och Thomas Johansson (2007) är professorer i socialpsykologi och de beskriver att begreppet *adolescensen* analyserar hur tonåringens inre psykologiska värld förändrar sig, hur man under tonåren befriar sig från sina föräldrar och konstruerar en någorlunda stabil identitet. En individs tonårsperiod är som en övergångsfas mellan barndomen och det vuxna livet och denna period sammanfaller med adolescensen. Författarna påpekar att tonåringarnas frigörelse från föräldrarna betraktas ibland som en möjlighet för de unga att förändra personligheten/identiteten till en önskevård riktning. Adolescensen delas in i fyra olika faser och den fasen som

ungdomarna i vår studie befinner sig i kallas *senadolescens* (16-20 år). Denna fas kännetecknar en ökad psykologisk integration hos individen och en större frihet till att välja sin väg i livet. I den här fasen i livet utvecklar den unga ett mer avancerat sätt att förhålla sig till grupper och kollektiva gemenskaper. Utifrån ett psykologiskt perspektiv är denna fas en mognadsprocess där känslor och kognitiv förmåga successivt utvecklas, förfinas och blir mer mogen (ibid.).

3.1.2 Skapandet av individens identitet

Det som utgör kärnan i individens identitetsbyggande är individens syn på sig själv i förhållande till den omgivande världen. Identitet utformas utifrån de egenskaper individen har och handlingar han/hon utför. Identitet utformas även i interaktion med omgivningens uppfattning av individen och den spegelbild som skickas till individen från omgivningen och den uppfattning som individen tar emot från omgivningen (Ahmadi 2003). Gripsrud (2011) menar att vår sociala identitet får vi först och främst genom andra människors uppfattning om oss och genom den kollektiva omgivningen som vi människor tillhör. De uppfattningar som andra har om oss blir mer eller mindre som en del av den egna självbilden och identiteten (ibid.). Det går även att säga att identitet utformas genom samspel mellan individen och de människor som individen dagligen bemöter (Wellros 1998). Människans identitet konstrueras också i förhållande till den individuella livshistorian, personliga livsbetingelser och utifrån de villkor samhället råder vid den tid och plats den enskilda individen lever (Ahmadi 2003). Identiteten påverkas av exempelvis vilket kön vi har, vilken stadsdel i staden vi växer upp i, vart våra föräldrar jobbar, vilken utbildning vi går i eller har gått i och vad vi är intresserad av och gör på vår fritid. Till skillnad från vår sociala identitet handlar vår personliga identitet om något som vi är tvungna att nå fram till genom att ställa frågan ”vem är jag”? Vi ställer frågor om vad som skiljer oss från andra, vad som är unikt hos oss, vad som gör våra egna erfarenheter, känslor och stämningar särskilda och i vissa fall inte så lätta att dela med andra. Den sociala och personliga identiteten går in i varandra men de är nödvändigtvis inte sammanfallande (Gripsrud 2011).

3.1.3 Etnisk identitet

Etnisk identitet syftar på upplevelsen av att tillhöra eller att vara en del av en etnisk grupp. Att tillhöra och ha en etnisk identitet berör också ett sätt att uppleva, känna, tänka och bete sig som är kopplad till den etniska gruppen. Å ena sidan handlar den etniska identiteten om den egna upplevelsen av att tillhöra, men också om andras seende på vilken tillhörighet individen har (Frisén & Hwang 2008).

Den etniska identiteten är grundad på en rad olika faktorer och dessa är biologiska faktorer, den uppfattning som individen har om sig själv och människans bild av den etniska gruppen som han eller hon tillhör. Biologiska faktorer syftar till vilken etnisk grupp individen föddes i och blir medlem av och med följd av detta vilken familj och släkttillhörighet individen får. Det som skiljer den etniska identiteten från andra identitetstyper är att denna typ av identitet inte går att påverka då den etniska identiteten är vårt ursprung men andra identiteter som exempel religiös och politisk livsåskådning kan vi mer eller mindre välja själv (Frisén & Hwang 2008).

Det handlar inte enbart om individens självuppfattning eller den bild som individen har om sig själv i förhållande till den etniska grupptillhörigheten, det är även omgivningen som tillskriver människor en etnisk identitet. Omgivningens uppfattning grundar sig på individens individuella egenskaper och på den uppfattning som omgivningen har om den etniska grupp som individen tillhör. Den etniska identitet som omgivningen tillskriver människan kommer att få en stor betydelse för individens självuppfattning. Då omgivningen har stor betydelse kan exempelvis individen bli utsatt för en utmaning gällande den egna självuppfattningen om det finns starka negativa attityder i omgivningen gentemot individens etniska tillhörighet ibid.

3.2 Grannskapseffekt

I Fokus 08 uttalar Roger Andersson att boendesegregation innebär att vissa områden har ojämlika sociala miljöer. Andersson menar att vissa områden har större andel individer med sociala problem. Å andra sidan finns det områden som består av resursstarka individer. Den ojämlika sociala miljön leder till påverkan på de boendes välfärd, samt har påverkan på individen och detta kallas för *grannskapseffekt*. Enligt Roger Andersson uppstår grannskapseffekt när individens socioekonomiska utveckling och välfärd inte enbart kan förklaras med hjälp av den enskilde individens livsförhållande utan kopplas med omgivningens påverkan. De effekter som inverkar på individens beteende, välfärd eller karriär som inte är grundad i individuella egenskaper kan förklaras som en grannskapseffekt då det är ett resultat av omgivningens påverkan (Ungdomsstyrelsens rapport Fokus 08).

Grannskapseffekt uppkommer som en konsekvens av boendesegregationen i vårt samhälle. Grannskapseffekten innebär att människor påverkas av sin omgivning och miljö som de lever i. Grannskapseffekten skapar i sin tur uppfattningar och utgångspunkter för hur människor kommer att etableras i samhället (Sundlöf 2008). En viktig del inom förståelsen av grannskapseffekten är att människor är olika med avseende på: kön, ålder och ursprung. Detta har en viktig roll i grannskapseffekten då dessa olikheter påverkas olika av olika aspekter i omgivningen (Sundlöf 2008). Sundlöf belyser även två teorier inom grannskapseffekten som är av betydelse. Sociala nätverk och social inlärning i förhållande till ett område tycks vara viktiga inom teorin kring grannskapseffekten.

Social inlärning betyder att människor i vår omgivande miljö kan ha en inverkan på oss utan att vi behöver direkt vara i nätverk med dem. Social inlärning kan påverka oss genom att vi ser tidigare händelser som en inlärning. Om vi ser vad som händer i vårt grannskap så kan vi dra lärdom av det genom att förvänta att samma sak kan hända oss i liknande situation som hänt vår granne. (Sundlöf 2008).

Poängen med grannskapseffekten som teori är att ta reda på hur det sociala nätverket, miljön och omgivningen påverkar individens utveckling. För att komma närmare grannskapseffekten så har sociologen Charles Manski (1995) delat in den i olika

begrepp som nedan följer. Manski menar att grannskapseffekter kan indelas i tre olika grupper, där man påverkas av effekten beroende på vad man anser vara problematiskt. Manski nämner de tre nedanstående effekterna som de övergripande:

Endogen effekt – denna effekt beskriver hur grannar inom ett grannskap (system/nätverk) kan påverkas av varandra genom attityder och beteenden vilket leder till att de väljer att agera på liknande sätt då de skapat en gemensam tillhörighet. Detta härstammar från en rad olika begrepp. *Social normöverföring* spelar en central roll då Manski (1995) pekar på att en tillräckligt stor grupp med liknande beteende har en förmåga att påverka ”de andra” och via detta sprida normer som har betydelse i skapandet av attityder, beteenden och identitet. I och med denna process av normöverföring förekommer även *selektiv socialisation* där alltså endast en del av områdets boende blir påverkade.

Exogen effekt - den exogena effekten präglar individens identitet på det sätt att man anpassar sitt beteende till dem som präglar området för att verka ”lika”. Därmed går den exogena effekten ut på individens strävan efter anpassning till invånarna området.

Korrelerande effekt - detta är den tredje effekten som Manski (1995) nämner och den innebär att beteendet inte påverkas i större utsträckning utan pekar på området ur ett strukturellt perspektiv där omständigheterna i området har en liknande effekt på alla de bosatta i området.

Områdeseffekten präglar alltså individens beteende, attityd eller framgång och är en faktor som kan förklaras utifrån omgivningens roll. En utsatthet riskerar att skapas beroende på hur negativ områdets effekt är. Bor man i socialt utsatta områden med ekonomiskt svaga resurser så har detta en negativ påverkan på individens välfärd menar Manski (1995). Detta sker även i positiv bemärkelse då resursstarka områden gynnar individer.

Vid utformande av analys kommer vi endast använda oss av den endogena grannskapseffekten men vi har valt att ändå nämna dem andra två effekterna som Manski (1995) talar om för att ge möjlighet till en övergripande förståelse av samtliga grannskapseffekter.

3.3 Platsidentitet

Lilja (1999) nämner att vi ger områden olika värden och därmed skapar det en mening för oss vilket betyder att den fysiska omgivningen kan skapa identitet och mening hos oss. Identitet definieras som ett samspel mellan fysisk omgivning exempelvis byggnader, verksamheter och människor som lever i individens område. Identitet utvecklas ständigt utifrån våra handlingar och händelser runt om oss, det är även viktigt att påpeka att den mentala kartan knyter samman vår nutid, framtid och historia. Identitetsskapandet till olika platser ser olika ut för olika individer, vilket betyder att samma plats kan ha olika betydelser för individer. På grund av detta kan det vara svårt att generalisera platsidentitet och vad som skapar denna identitet då en mångfald råder av olikheter. Det vi kan generellt säga är att identitet är kopplad till relationer till omgivningen eller platsen. Genom den omgivande miljön kan vi konstatera att individer skapar en djupare förståelse av sig själva och sin aktuella situation. Det framgår att vi har ett behov av att veta hur andra kommer att uppfatta oss i vår identitetsskapandeprocess. Även den fysiska miljön ingår i en process där individer från samma omgivning skapar föreställningar om sin identitet, sig själva och sin omgivning. Dessa så kallade föreställningar kan ha två effekter, den ena effekten är att den höjer självkänslan hos individen, den andra effekten kan ses som ett hot för individens identitetsskapande. Den identitetsskapande processen kan delas in i tre dimensioner, en rumsdimension, en tidsdimension och en värddimension. Rumsdimensionen skapar sammanhang för oss genom att vi träffar andra människor på gemensamma platser exempelvis på torget. Genom att vi ingår i denna förbindelse går vi själva över gränser och upplever rumsliga och sociala skillnader. Detta skapar möjligheter och tillfälle att utbyta sociala kunskaper vilket har en betydelse i individens identitetsskapande menar Lilja (1999). Det råder olika problem i människans meningsskapande påpekar Lilja. Hon nämner hur bebyggelser kan påverka en människas relation till området. Via planering och byggande av nya byggnader så försummas meningsskapandet för individens tidigare platstillhörighet. Vårt exempel på detta kan vara att om det rivs ner en fritidsgård i ett område så har det negativa påverkan för de ungdomar som har haft nära kontakter med sina kompisar på fritidsgården. Man kan säga att de har byggt upp platsidentitet i fritidsgården och med att fritidsgården rivs ner kan detta beskriva hur deras meningsskapande försummar individens platsidentitet.

Lilja säger i samband med detta:

”bristen på positiva upplevelser av området är ett hot mot identiteten och kan leda till känslor av osäkerhet och utsatthet (Lilja 1999 s.21)”.

Lilja (1999) nämner också att känslorna som är förknippade med området har att göra med individens egna upplevelser av miljön lika mycket som omvärldens uppfattning. Lilja påpekar även detta då hon menar att:

”Omgivningen är grund för vardagslivet och har både etisk och existentiell betydelse, beroende på vilka värden människor tillskriver den (Lilja 1999 s.22)”.

Lilja (1999) menar på att den fysiska miljön kan anses vara en förutsättning för utveckling av vårt handlande.

Vi vill avsluta vårt teorikapitel med att belysa skillnaden mellan platsidentitet och grannskapseffekt då vi anser att dem går in i varandra. Utifrån vårt teorikapitel definierar vi Platsidentitet och grannskapseffekt såhär:

- Platsidentitet menar på att individen har skapat en betydelsefull mening och känsla till platsen. Individens emotionella tillhörighet till platsen har skapats över tid och även haft påverkan på individens identitetsskapande.
- Grannskapseffekt är en effekt som kan föras över från grannskapet till individen. Som exempel menar vi att om en ungdom bor i ett grannskap som består av invånare som är arbetslösa och lågutbildade skulle effekten kunna resultera i att den unga hamnar på samma bana.

4. METOD

4.1 Val av metod

Vi har valt att göra en kvalitativ studie då vi vill få en förståelse av ungdomarna som går på gymnasiet i förorten och därmed få en insikt i deras framtidsplaner. Vi vill skaffa oss kunskap och upplevelser om deras livssituation, familj och sociala liv för att på bästa sätt komma närmare syftet om att förstå deras framtidssyn. Från början visste vi att det var gymnasieelever med pågående studier i en förort som vi intresserade oss av. Dessa ungdomar är de som utgör studien av vårt forskningsområde och blir då det som Bryman (2011) nämner ett målstyrt urval. Kvale och Brinkmann (2009) nämner att en kvalitativ intervju är ett professionellt samtal som bygger på vardagslivets dialog, där kunskap skapas i interaktion mellan intervjuaren och intervjupersonen. Vi anser att kvalitativ forskningsmetod ger oss möjlighet till att låta våra intervjusamtal röra sig i olika riktningar och med detta ger det oss bättre kunskaper om vad våra informanter upplever vara relevant och viktigt. Syftet med kvantitativ intervju är att generera svar som kan kodas och bearbetas och detta är inget vi är ute efter utan vi är mer ute efter en kvalitativ studie där vi kan få fylligare och mer detaljerade svar från våra informanter. Vi har valt att utgå från semistrukturerad intervju och intervjuguide. Även om vi har en intervjuguide kan vi genom semistrukturerad intervjuguide ställa andra följdfrågor för att mer utförliga svar som kan vara relevanta till vårt ämne. Vi har utgått från en abduktiv synsätt. Med abduktion menas att vi har kombinerat både deduktion som innebär att utgå från teori och induktion som innebär att utgå från empiri (Bryman 2011).

Genom att värdera vårt val av metod kan vi konstatera att en blandad metod av kvalitativ samt kvantitativ skulle ha gett oss ett kanske mer omfattande material. Vi hade fått ett mer mångdimensionellt resultat och kunnat se orsakssamband i familjeförhållanden, klass etc. Detta hade i sin tur gett oss en omfattande bild av vårt fenomen.

4.2 Urval

Vårt urval var ganska självklart då vi redan hade det klart för oss att det var förortens ungdomar vi ville intervjua. Eftersom vi ville intervjua gymnasieelever var ungdomar i åldrarna 16-18 lämpliga för vår empiri. Från början ville vi intervjua både elever som studerade på gymnasiet och även ungdomar som hade hoppat av gymnasiet. För att få tag på informanter hörde av oss till de kontakter en av oss hade efter praktikperioden, dessa kontakter befann sig inom socialtjänsten, en fritidsgård och ett gymnasium. Den kontakt vi hade på gymnasiet var villig att hjälpa oss och utifrån det hade vi enbart tillgång till studenter som går på gymnasiet. Därmed blev vi tvungna att ändra om vår första tanke och enbart fokusera på ungdomar som går på gymnasiet. När vi väl skulle träffa våra informanter var det hälften som inte dök upp och då fick vi fråga andra studenter på det gymnasiet. Genom den första informanten fick vi hjälp

att hitta ytterligare två informanter till därmed använde vi oss av snöbollsmetoden. Både Bryman (2011) och Dalen (2007) skriver om snöbollsmetoden och påpekat att metoden kan fungera när andra vägar inte leder framåt, därmed var metoden relevant för vår situation. Slutligen fick vi tag på 6 respondenter och av slumpmässiga skäl hade tre av dem svensk härkomst och tre av dem hade utländsk bakgrund.

4.3 Genomförande av intervju

Inför våra intervjuer och vid utformning av vår intervjuguide tog vi hjälp av *Samhällsvetenskapliga metoder* (Bryman 2011) och *Den kvalitativa forskningsintervjun* (Kvale & Brinkmann 2009). Utifrån syftet och frågeställningarna konstruerade vi en intervjuguide och därmed gjorde vi fyra teman i intervjuguiden som handlade om ungdomarnas skolsituation, boendesituation, ursprung/familj, och karriär. Alltså utgick vi från dessa fyra teman när vi genomförde våra intervjuer. Vi började intervjuprocessen med bakgrundsfrågor om hur skoldagen har sett ut, vilka ämnen de har haft och hur dagen har gått för att ge informanterna möjlighet och känna på hur det är att bli intervjuad. Kvale och Brinkmann (2009) har gjort oss medvetna om att våra samtal med ungdomarna är den viktigaste punkten för vår forskning och att en intervjuperson vill ha en uppfattning om intervjuaren innan han/hon börjar tala fritt om erfarenhet och känslor och därför träffade vi informanterna vid två tillfällen. Vid första träffen fick vi möjlighet att lära känna samtliga ungdomar en aning och ungdomarna fick möjlighet och träffa oss och lära känna oss, sedan presenterade vi oss själva mer ingående vid själva intervjuerna. Vid båda tillfällena med ungdomarna berättade vi för dem vilken utbildning vi gick på, vad syftet med våra intervjuer var och vi presenterade även de etiska aspekterna.

Intervjuerna hölls på gymnasiet som ungdomarna själva går på. Det var väldigt bra och utföra intervjuerna på ungdomarnas gymnasieskola då ungdomarna får möjlighet och vara på deras hemmaplan och även för att vi som intervjuare skulle få uppleva ungdomarnas skolmiljö och deras relation till platsen. I vissa intervjuer var vi två intervjuare tillsammans med en informant och i andra genomföre vi intervjuerna ensamma. Vid de tillfällena vi var två intervjuare intervjuade den ena medan den andra observerade. Detta gav en positiv effekt då den som observerade kunde uppmärksamma de frågor som intervjuaren inte fick fram tydligt eller som intervjupersonen missuppfattade för att sedan tydliggöra det som missuppfattades i slutet av intervjun. Vår första tanke var att vi skulle genomföra intervjuerna två och två men på grund av tidsbrist både från vår sida och även från studenternas sida hade vi inte möjlighet till det. Vi dem tillfällena vi skulle vara två intervjuare och en informant bad vi om tillåtelse av informanten, detta gjorde vi för att ge informanterna en valfrihet till att inte hamna i en situation där dem skulle känna sig obekväma med två närvarande intervjuare. Informanternas önskemål och miljö vid intervjun var viktigt för oss för att kunna balansera vårt intresse som intervjuare med informanternas behov av att kunna prata fritt.

När vi var klara med intervjuerna gav vi samtliga informanter varsin biobiljett som tack för deltagande och engagemang. Samtliga informanter var medvetna om att de

skulle få varsin biobiljett innan vi genomförde intervjuerna. Under intervjuerna har vi varit medvetna om att det är viktigt och tänka på i vilket tillstånd vi lämnar intervjupersonerna då vi haft i åtanke att man under intervjun kan väcka känslor eller minnen som är obehagliga för informanten. Vi har också varit medvetna om att det är viktigt och anpassa sig efter intervjupersonernas tillstånd under intervjuerna (ibid.). För att utföra våra intervjuer valde vi att spela in intervjuerna med våra mobiler. Vi bad om tillåtelse av samtliga intervjupersoner för att få möjlighet och spela in intervjusamtalen. Vårt inspelade intervjumaterial har gett oss möjlighet till att gå tillbaka till materialet och lyssna på materialet för att kunna klargöra missförstånd och framförallt inte missa det som är relevant för vår uppsats. Precis som Kvale och Brinkmann (2009) har nämnt har ljudinspelning underlättat för oss under intervjuerna då vi har fått friheten till att koncentrera oss på dynamiken och syftet och med intervjuerna och även en möjlighet och minska missförstånd genom att observera kroppsspråket mellan informanten och intervjupersonen.

Efter genomförande av intervjuerna delade vi på vårt inspelade material och varje intervjuare tog ansvar för två inspelade intervjuer var för sig. Utifrån de etiska principerna ville vi inte bära med oss det inspelade materialet i våra mobiler, utan vi valde att föra över ljudinspelningarna till våra datorer för att sedan kunna radera materialet på våra mobiler. Vi började transkribera materialet dagen efter våra sista intervjuer. Efter att vi hade transkriberat materialet valde vi att ändå behålla ljudfilerna på våra datorer för att kunna ha möjlighet och gå tillbaka till materialet. När vi har färdiga med transkriberingen bestämde vi oss för och ses för och lära känna varandras intervjumaterial och diskutera innehållet i materialet.

4.4 Analysprocessen

För att det ska bli mer lättläst har vi valt att skriva analysen tillsammans med resultat. Det underlättar för läsaren till att inte behöva hoppa mellan olika avsnitt och för att det ska bli mer intressant att läsa och kunna se helheten i avsnittet.

Genom att sammanställa vårt empiriska material, att spela in, transkribera och skriva ut, kunde vi sedan förbereda oss inför vår analys. Vi har som tidigare nämnt baserat vår undersökning på intervjuer vilket bekräftar att vi valt en kvalitativ metod (Kvale 2009). I sådana fall att vi bedömt svaren från informanterna som för långa och sett att vissa delar i svaren inte är väsentliga till vårt syfte så har vi valt att välja bort detta. Därefter har vi valt vår kunskapsteoretiska inriktning vilket leder till ett tolkande synsätt.

Vi har även tematiserat våra svar för att få en överblick av vårt material. Genom att vi tematiserade vår empiri kunde vi senare fortsätta analysprocessen utifrån våra tematiseringar som kom att dela in vår analys i fyra olika teman så som ursprung/familj, boendesituation, skola/utbildning, samt karriär. Vi har både utgått från våra teorier och sedan analyserat vårt material men också utgått från vår empiri och sedan tillämpat lämpliga teorier för att analysera (Boolsen 2007). Därmed har vi använt oss av en *abduktiv* tillvägagångssätt (Bryman 2011).

4.5 Etiska aspekter

Innan vi började med intervjuerna så informerade vi våra informanter om de olika forskningsetiska principerna för att skydda informanternas integritet och bland annat för att en vetenskaplig forskning ska gälla (Bryman 2011). Vi informerade våra informanter om *informationskravet* som innebär att vi klargör vad forskningens syfte är och det kommer att användas (Bryman 2011). Vi informerade informanterna om deras valfrihet kring deltagandet av forskningen och att de när som helst kan avbryta sin medverkan. Vi informerade också våra informanter om att de har rätt att vara anonyma.

Utifrån *samtyckeskravet* har våra informanter rätt till att själva bestämma över deras deltagande då de är över 15 år. Däremot så har vi begärt om lärarens samtycke för att få lov att intervjua eleverna. Därmed har vi genom denna lärare fått gymnasieskolans rektors godkännande till vår forskning. I samband med samtyckeskravet bestämde vi oss att göra ett muntligt samtycke med informanterna (Bryman 2011).

Konfidentialitetskravet går ut på att alla uppgifter om alla ingående personer ska bevaras så att obehöriga inte ska ha tillgång till dem. Vi har varit medvetna om att det inte ska framgå vem som säger vad och att alla uppgifter ska vara oåtkomliga för andra personer.

Vi informerade informanterna om att vi ska aidentifiera deras namn och på så sätt att utomstående inte ska kunna identifiera informanterna. Vi informerade även om att vi som intervjuare har tystnadsplikt för att informanter inte ska känna sig obehagliga till mods under intervjuprocessen (Kvale 2009).

Nyttjandekravet kan förklaras med att alla uppgifter som är insamlade får bara användas för forskningsändamål och får inte kopieras ut till kommersiellt bruk eller icke vetenskapliga ärenden. Vi har meddelat informanterna att materialet endast ska användas till vår studie och inte till något annat syfte och att vi kommer kassera materialet efter forskningen. Vi avslutade det etiska principerna med att informera informanterna att de har tillgång till det färdiga materialet (www.codex.vr.se).

När vi gick igenom etiska principer med våra informanter så var vi extra noga med att informera dem en extra gång att de närsomhelst kan kontakta en av oss intervjuare om det skulle vara så att de ändrar sina tankar kring delaktigheten. Vi lämnade ut våra kontaktuppgifter samt vår handledares mailadress till informanterna ifall de ville ta kontakt med vår handledare angående vår forskning.

4.6 Reliabilitet och validitet

Begreppet *reliabilitet* beskrivs enligt Kvale & Brinkmann (2009) att det forskningsresultat som man kommer fram till skall kunna vara tillförlitligt och trovärdigt. Med detta menas att man ska kunna komma fram till samma resultat även om det är olika forskare som utreder. Detta ska kunna göras med samma material, samma typ av frågor och metod. När det är olika forskare som utreder resultatet så är det svårt att komma till samma resultat eftersom att varje individ har sin egna subjektiva förståelse som kan påverka forskningsprocessen. För att mäta *validitet* så har vi gått ut efter det som Kvale och Brinkmann resonerar, att vi har ställt följdfrågor till informanterna utifrån intervjuguiden för att få mer utförligare och informationsrika svar. Vidare har vi ställt öppna och breda frågor till intervjupersonen för att öka validiteten. Kvale och Brinkmann (2009) nämner att det är viktigt med att intervjuaren bör ha en viss kunskap och förståelse för ämnet innan man börjar med intervjun för att ha en naturlig dialog som möjligt. Det kan ha effekt på att intervjuaren kan ställa relevanta och tydliga frågor som möjligt till en undersökning med hög validitet (Dalen 2007).

Vi ansåg att det är viktig med kunskap och förståelse för vårt ämne innan vi började med våra intervjuer. Eftersom vår förståelse för ämnet hade skapat en förmåga att hantera informanternas svar gjorde det att vi fick en så naturlig dialog så möjligt med våra informanter. Därmed kunde vi ställa andra relevanta frågor för att höja vår validitet vilket även Dalen (2007) bekräftar.

4.7 Generaliserbarhet

Vår avsikt med vår forskning är att belysa några gymnasieungdomars framtidstankar från förorten och därmed är inte vårt syfte att dra generella slutsatser kring förortsungdomars framtidstankar, eftersom detta kan anses vara en omöjlighet i en kvalitativ forskning (Bryman 2011). Vi kan därmed inte heller generalisera resultatet av våra sex informanter till andra gymnasiestudenter i förorten.

4.8 Delaktighet

Från en början kom vi överens om att det skulle vara bra att dela upp uppsatsen då det är lämpligt men också diskutera och skriva tillsammans för att få olika perspektiv och åsikter på uppsatsen. Dock så blev det inte som vi hade kommit överens om från början, istället blev det för många diskussioner vilket gjorde att vi inte fick ner särskilt mycket text. Därför blev vi tvungna att tänka på vår effektivitet och göra en tydlig uppdelning. Vi gjorde en uppdelning där alla fick börja på varsin del och sedan roterade vi så alla fick möjlighet att lägga till tankar på alla delar för att sedan gå genom dessa delar tillsammans.

4.9 Informanterna

	Svensk ursprung	Utländskt ursprung
1. år gymnasiet	Sandra Martin Jonas	Lejla
2. år gymnasiet		Marian Amir

Sandra:

Sandra är 17 år och är svensk. Hon går första året på gymnasiet på samhällslinjen. Sandra har tidigare gått ekonomilinjén på samma skola året innan och bytte till samhällslinjen.

Framtida karriärsdröm: Advokat eller psykolog.

Lejla:

Lejla är 17 år och har utländskt ursprung. Hon har tidigare gått på ett annat gymnasium med ekonomiinriktning men har bytt både gymnasiet och inriktning. Lejla går nu om första året på samhällslinjen.

Framtida karriärsdröm: Bokredaktör.

Martin:

Martin är 17 år och är svensk. Han har tidigare gått en yrkesförberedande linje på en annan gymnasiet. Han har bytt gymnasiet och påbörjade samhällslinjen.

Framtida karriärsdröm: Kurator eller psykolog.

Jonas:

Jonas är 16 år och är svensk. Han bor inte i förorten men pendlar 1,5 timme varje dag. Han går första året på samhällslinjen.

Framtida karriärsdröm: Hjärtkirurg.

Marian:

Marian är 17 år och har utländskt ursprung. Hon går andra året på gymnasiet på samhällslinjen.

Framtida karriärsdröm: Socionom.

Amir:

Amir är 17 år och har utländskt ursprung. Han går andra året på samhällslinjen.

Framtida karriärsdröm: Psykolog.

5. RESULTAT ANALYS

I vår kvalitativa undersökning har vi intervjuat sex elever som alla går på samma gymnasieskola i en av Göteborgs förorter. Våra informanter är mellan åldrarna 16-18 år och går första och andra årskursen på gymnasiet. Våra informanter är uppväxta i Göteborgs förorter men har olika ursprung. Några av dem har utländsk bakgrund och andra har svensk bakgrund. De flesta av våra informanter är födda i Sverige. En av informanterna är född i ett annat Europeiskt land och flyttade till Sverige vid tre års ålder. Några av våra informanter har båda föräldrarna som arbetar resterande har en förälder i arbete eller sjukskrivna föräldrar.

Vi kommer att beskriva analysen efter olika teman som: *ursprung/familj*, *boendesituation*, *skolbakgrund* och *karriär*. Vi har försökt att belysa analysen efter dessa fyra teman, men eftersom att vissa delar av svaren berör varandra så kan olika teman gå in på varandra i texten.

5.1 Ursprung/Familj

I vår undersökning kan vi bekräfta det som Ahmadi (2003) och Manski (1995) nämner om att identitet och beteende skapas i interaktion till omgivningen (Ahmadi 2003; Manski 1995). Våra informanter uppger att familjen som omgivning stöttar dem och har en positiv inverkan på deras utbildning och framtida planer. Utifrån vår teori om identitet utvecklas ungdomarnas psykologiska identitet genom att känslor och behov uppmärksammas av deras familjer (Frisén & Hwang 2008). Gripsrud (2011) nämner att vår sociala identitet skapas genom andras uppfattningar om oss. I relation till detta uppger våra informanter att de känner engagemang från sin familj, detta skapar en känsla av trygghet, möjlighet och tro på sig själva att kunna uppnå sina framtida mål. Detta relaterar vi vidare till vad Manski (1995) kallar för social normöverföring. Genom att normerna sprids skapas attityder, beteende och identitet. Inom familjen framgår det av de flesta informanter att deras föräldrar har en sysselsättning och även att de har äldre syskon som studerar. Enligt Lundqvist (2005) har familjens erfarenheter av sysselsättning och utbildning en betydelse för ungdomarnas erfarenheter av skolan. Därmed kan vi konstatera att familjens stöd och erfarenheter har påverkan på ungdomarna och att det skapar förutsättningar för informanterna till att lyckas nå deras mål i framtiden. Både enligt Manski (1995) och Lundqvist (2005) har denna norm inom ungdomarnas familj påverkan på ungdomarna då dem betonar att det är viktigt att studera för att få det arbete man önskar, något som våra informanter planerar att göra. Utifrån informanternas nuvarande situation kan vi konstatera att de flesta anser sig ha goda resurser i familjen och omgivningen, i form av stöd och hjälp som de behöver för att nå sin framtida karriär.

I fråga om stöd och engagemang hemifrån svarar några av intervjupersonerna som följer:

”Har ni pratat om utbildning hemma?” – Intervjuare

”...ah faktiskt, kanske varje dag. Mamma brukar fråga mig då och då, hur det går i skolan, om jag trivs där och sådana frågor...vi brukar oftast prata om framtiden, hon [mamma] brukar ge olika förslag på vilka jobb som finns” –Amir

”...alla stöttar mig om detta hemma, de säger att det är ett bra val. Morbror tycker det är positivt, läkare är ett bra yrke. Deras åsikt är viktig för mig” –Jonas

”Ja...jag får allt det stöd jag behöver. Mamma hjälper med allt för mig om jag skulle behöva extra läxhjälp så är inte pengar problem jag kan fixa det, säger hon.” –Lejla

De flesta informanter har äldre syskon i familjen som studerar på högre studier och som också stöttar dem i skolan och frågar gällande framtiden. Utifrån Manski (1995) kan vi relatera även detta till den sociala normöverföringen som sker inom familjen då äldre syskon kan föra över normen genom att verka som en förebild och därmed påverka våra ungdomars tankar om hur viktig det är att studera vidare efter gymnasiet. Alla våra informanter upplever att deras familjer är engagerade i deras utbildning och framtida karriärsval då de får den respons och stöd dem behöver.

”Jag har ju två äldre syskon som har flyttat ut och läser på universitet, så vi pratar mycket, de hjälper mig när jag har prov.” –Lejla

Det framgår av vårt empiriska material att flera informanter upplever det som viktigt med närståendes åsikter då de har mer erfarenheter. Dessa informanter uppger att de tar familjens åsikter på allvar och att inte studera vidare är inget alternativ för dem.

”Hur viktigt är deras åsikt för dig?”- Intervjuare

”Mammas åsikt är viktigt för att hon vet bäst, det blir alltid som hon säger så det är viktigt på vad hon säger.....jag tar det på allvar allt min mamma säger.” –Lejla

”Jag tycker att det är viktigt med andras åsikter för föräldrar, farföräldrar och syskon, deras åsikter är viktiga för man känner dem väl och de vet vad jag tycker om och sen så har de mer erfarenheter än vad jag har så deras åsikter är viktiga.” –Martin

Lalander och Johansson (2007) konstaterar att fasen adolescensen som våra ungdomar befinner sig i innebär bland annat att ungdomarna befriar sig från sina föräldrar för att konstruera en någorlunda stabil identitet. Detta bekräftas inte av de flesta av ungdomarna i vår studie när det gäller frågor som handlar om ungdomarnas framtid då de upplever att de närståendes åsikter som viktiga inför framtida planer och val av utbildning. De flesta ungdomarna tycker snarare att familjens åsikter är viktiga när det handlar om framtiden. Att ungdomarna i vår studie anser att familjens åsikt är viktig och söker stöd genom deras familj kan vi också koppla med det som Erikson nämner om att sökandet efter identitet är en grundläggande behov hos människan (Frisén & Hwang 2008). Vi kan konstatera att genom familjens stöd inför framtiden kan ungdomarnas sökande efter identitet få bekräftelse och stöd för vidare utveckling. Vi kan också lägga märke till att våra ungdomar väljer att söka stöd hos familjen för och konstruera och utveckla en identitet, än att de frigör sig från

familjen. Det vi har lagt märke till är att våra informanter fortfarande söker bekräftelse och stöd från deras familj samt att de tar deras åsikter på allvar. Därmed kan vi ställa frågan om de inte har fått tillräckligt stöd som de behöver. Även om informanterna har svarat att föräldrarnas åsikter är viktiga så har en av våra informanter svarat tvärtom. Det hon påpekar är att hennes föräldrars åsikter inte är viktiga för henne och att hon har valfriheten att göra som hon vill.

”Min mammas åsikt är inte så viktigt, det är bra med tips å sånt, men om jag vill bli någonting och jag vet hur jag ska göra, då gör jag det...Jag vill ju studera vidare till antingen advokat eller psykolog. Jag vill studera utomlands också. Min mamma säger ”nej nej nej!!” men jag säger jag ska göra det!...så hon bara, okej.” –Sandra

Jämfört med de andra informanterna kan vi se en skillnad på Sandra svar. Vi kan tolka det som att Sandra utvecklar en identitet som går ut på att hon försöker frigöra sig från sina föräldrar för att utveckla en stabil identitet. Detta är om vi tidigare nämnt något som ungdomar gör i fasen adolescensen som är en fas i livet som även Sandra befinner sig i (Lalander & Johansson 2007).

När vi pratade om framtida karriär och föräldrars åsikt svarade en av våra informanter såhär:

”Jag får göra mitt eget val om vad jag vill bli i framtiden o så, så hon[mamma] tvingar inte mig att välja vad hon vill att jag ska bli, jag får välja vad jag ska bli. Jag får bli vad jag vill utom journalist och media o sånt.” - Marian

Här anser vi att informanten säger emot sig själv till en viss del då hon ena sidan nämner att hon får välja själv vad hon vill bli i framtiden men ändå nämner en viss begränsning. Lalander och Johansson (2007) nämner om att en individs tonårsperiod är som en övergångsfas mellan barndomen och det vuxna livet och då tänker vi på hur identiteten påverkas då den unga utsätt för begränsningar i livet. Författarna påpekar också att tonåringars frigörelse från föräldrarna betraktas ibland som en möjlighet för de unga att förändra personligheten/identiteten till en önskevård riktning. Med detta blir det tydligt att Marian faktiskt utsätts för en viss begränsning då hon kanske inte får skapa en viss identitet i förhållande till vilket yrke hon vill bli i framtiden just på grund av hennes mamma sätter begränsningar på hennes framtida val i livet. Erikson menar att identitet är människans sökande efter identitet är ett grundläggande behov och då tänker vi att om Marians mamma eller om någon annans familj sätter begränsningar för tankar om framtida karriärdrommar skulle det kunna leda till en ambivalent påverkan hos ungdomarna snarare än en möjlighet till att hitta en identitet. Vi skulle också kunna se det utifrån att genom att även om Marians mamma säger till henne vad som är rätt och fel val inför framtiden behöver det inte betyda att det begränsar Marians identitetsskapande utan snarare att mammans ord riktar Marians identitetsskapande.

5.2 Boendesituation

De flesta informanter uppger att de bor i olika förorter runt Göteborg då enbart en informant uppger att han bor i ett annat område men som spenderar sin vardag i förorten då gymnasiet befinner sig där. Alla informanter uppger att de har en social gemenskap och de trivs i området de bor på. De känner sig trygga då de känner en tillhörighet med det mångkulturella området. Informanterna med svensk bakgrund uppger även de att de är nöjda med sitt boende och att de trivs i området och ser möjligheter snarare än hinder med olika ursprung, religioner och kulturer. Alla våra informanter uppger att de känner sig bekväma med en mångkulturell stadsdel. Informanter som har utländsk bakgrund uppger att de inte känner sig speciella utan känner sig som en i mängden och därmed inte diskriminerade. Detta kan vi koppla till det som Peterson, Svensson och Addo (2003) påpekar om diskriminering i studien om ungdomars gruppbyggande i en storstadsförort. Studien menar att de ungdomar med minoritetsbakgrund utgör majoriteten i deras stadsdel och löper en obetydlig grad att trakasseras som invandrare som de annars skulle kunna göra i sammanhang där de utgör en minoritet. Vi kan relatera denna ”trygghet” till det Rojas (2001) nämner, att våra informanter med utländsk bakgrund kanske inte känner sig lika ”accepterade” i andra områden som i förorten eftersom de inte passar in i samhällets accepterade normer. Rojas (2001) pekar på att det kan vara samhället som har identifikationsproblem med dessa ungdomar för att de inte passar in i samhällets ”ideal bild”.

Sernhede (2002) uppger i sin studie om förortsungdomar och hip-hopare att ungdomarna i hans studie har en ambivalent inställning till omgivningen. Han resonerar om att ungdomarna i hans studie påpekar bland annat att de vill bort från den ekonomiska fattigdomen och de dåliga rykten som deras egna bostadsområden representerar. Detta är ingenting som någon av våra informanter har uttryckt i förhållande till deras uppväxtområde som är en förort. Sernhede nämner också att dem unga i hans studie har en positiv inställning till varför det är bra att bo i förorten bland mångfald. Den positiva inställningen till förorten är något som även våra ungdomar förhåller sig till då de nämner positiva faktorer med att bo i förorten:

Några av våra informanter med utländsk respektive svensk bakgrund svarar som följande i fråga om hur det är att bo i förorten:

” Jag tycker faktiskt det är bra plats, du känner dig trygg där, du känner de flesta där, så du vet, ingenting kan hända dig eller någon du känner... dem flesta där är ju det [invandrare] så jag känner mig inte riktigt så förnedrad eller speciell, jag känner mig helt vanlig.” - Amir

”Eftersom att jag har växt upp här så är inte området så illa i mina ögon. Det finns ju stökiga personer överallt... jag tycker inte det är direkt obehagligt eller skumt. Det är lite annorlunda när man har växt upp här. Det är att bo som vart som helst, man trivs här för att man har bott här så länge. Jag tycker om området, det är härligt och så” –Martin

”...man får se olika möjligheter, man hamnar i andra kulturer, man kan uppleva annan mat...så man ser olika religioner, olika synsätt på hur det är att leva och så.” -Sandra

Utifrån Peterson, Svensson och Addos (2003) sociologiska studie av ungdomars gruppbyggande i en storstadsförort bekräftas tryggheten våra informanter upplever, då han nämner att ungdomarna finner trygghet och ett lugn i förorten (Peterson et al. 2003). Våra intervjupersoner uppger att de känner sig bekväma i sitt område och känner sig inte oroliga bland mångfald. Detta pekar även Peterson et al. (2003) på då de nämner att ungdomars område är viktigt för dem eftersom deras vardag och kamratkrets präglar det vardagliga livet, vilket i sin tur skapar känslotillhörighet till platsen. Våra informanter säger att de upplever en tillhörighet och detta kan relateras till det som Ahmadi (2003) skriver om att identitet gör det möjligt för individen att känna tillhörighet och förståelse för sin position och sin omgivning. Genom dessa sociala relationer som våra informanter upplever i sin omgivning och sin förort så skapas det som Cooper (2008) pekar på, en känslomässig komponent till platsen de lever i. Detta förklarar tryggheten våra informanter upplever i sin plats, och tillhörigheten som de upplever. Cooper nämner att hemmet eller platsen som en individ definierar sitt boende är ett sätt för individen att uttrycka sig och på det sättet skapas identitet utifrån ens tillhörighet. Genom att informanterna lokaliserat sig i förorten kan de definiera vem de är. De nämner att de inte tycker förorten är något obehag då de känner sig som hemma där.

”...det känns som hemma...man känner sig inte utanför, det är mitt hem”- Lejla

Våra informanter upplever sin omgivning som positiv och ser inte några konsekvenser med att bo i förorten. Detta har skapat mening då platsen är en tillhörighet för informanterna. De upplever att det har ett gott samspel mellan invånarna som bor i förorten och den fysiska miljön runt dem. Detta menar Lilja (1999) är en viktig punkt i identitetsprocessen för en individ just för att relationen mellan individ och miljö har en stor inverkan på individens identitet. Även Cooper (2008) påpekar detta då tillhörigheten definierar självet hos individen och dennes placering i relation till omgivningen utgår främst från vilken tillhörighet man har. Detta i sin tur kan vara en förklaring till att våra ungdomar endast har positiva upplevelser till förorten då de inte ser några brister som kan leda till osäkerhet eller utsatthet (Lilja 1999).

Även andra positiva faktorer upplevs med att bo i förorten då det framgår av några intervjupersoner att bostadsområdet arrangerar föreningar och aktiviteter för de boende i området. En av våra informanter nämner läxhjälp i sitt bostadsområde, där de hjälper elever med läxorna två gånger i veckan om de behöver hjälp.

”Hur ser en dag ut i ditt liv utanför skolan?” - Intervjuare

”Brukar vara hemma ibland, ute, jag spelar basket två gånger i veckan och så går jag på läxhjälp... läxhjälp är där vart jag bor. Tisdagar och torsdagar, de hjälper mig” -Marian

Detta är en aktivitet i informantens bostadsområde som har en positiv effekt på de bosatta i området. Vår informant uppger att hon besöker läxhjälp två gånger i veckan när hon behöver extrahjälp med läxorna. Det framgår ur Manski (1995) att grannskapseffekten i positiv bemärkelse ska uppmuntra de boende i ett område till mer delaktighet i grannskapet. Genom att arrangera denna läxhjälp uppmuntrar bostadsområdet till att de boende kan påverka sin livssituation och utvecklas. Detta kan vidare kopplas an till vår informant som berörs av läxhjälpens positiva effekt som bostadsområdet ger tillgång till. Vidare är vår informant en av de som har nytta av läxhjälpens i sitt område och påverkas positivt av denna socialisation.

Det som vi anser vara viktig att poängtera är att läxhjälp har en viss påverkan på ungdomarnas kunskapsutveckling med det är viktig och inte glömma att läxhjälp är ingen avgörande faktor utan det finns många andra faktorer som påverkar ungdomarnas kunskapsutveckling. Bland annat nämner Lundqvist (2005) att ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella hemförhållande har en betydelse för ungdomars skolerfarenheter och för kommande skolerfarenheter, även föräldrars utbildning som är en viktig bidragande resurs för barn och ungas skolgång. Ungdomsstyrelsens rapport Fokus 08 påpekar att ungdomar som växer upp i förorten har sämre utgångsläge för sin kunskapsutveckling. Med detta tänker vi att tillgång till läxhjälp i informantens förort skulle kunna ge informanten bättre och ytterligare tillgång till kunskapsutveckling i förhållande till den kunskapsutveckling som informanten får möjlighet till på hennes gymnasieskola. Men därmed kan vi också se det utifrån att det faktiskt är sämre utgångsläge för kunskapsutveckling i informantens förort och att det är av den anledningen läxhjälpens existerar. Alltså kan det vara så att läxhjälpens inte existerar för och lyfta ungdomarnas kunskapsnivå ytterligare utan läxhjälpens finns just på grund av att ungdomar har sämre utgångsläge för kunskapsutveckling i förorten. Även om Ungdomsstyrelsens rapport Fokus 08 påpekar att ungdomar som växer upp i förorten har sämre utgångsläge för kunskapsutveckling är det inga av våra ungdomars tankar och uttryck som tyder på detta i nuläget.

Det som är viktigt är att påpeka är också att dessa ungdomar har både växt upp och bor i förorten och även att deras gymnasieskola ligger i närheten av deras boendeområde. I och med detta har dessa ungdomar inte haft anledning att förflytta sig ur deras förort dagligen och detta kan medföra mindre erfarenheter om hur verkligheten ser ut utanför förorten och i övriga samhället. Vår tanke i det här läget är att det som dessa ungdomar inte har utsatts för vet de inte om. Om dessa ungdomar skulle gå på en gymnasieskola mitt i Göteborg skulle dessa ungdomar ha ett

vardagligt skäl till att komma utanför deras förortsområde och därmed få större möjlighet till att utforska andra delar i deras stad och skapa mer kunskaper om samhället i övrigt. Kanske skulle det medföra mer kunskap om hur stor konkurrens det är på universitetsutbildning och även att arbetslösheten inte drabbar enbart individer i förorten utan också individer i övriga samhället.

Som vi har nämnt i vår bakgrund har ungdomar som är uppväxta i förorten mindre möjlighet till en god karriär och större risk till sämre utbildningsnivå. Anledningen till detta är bland annat att de finns färre invånare i förorten som har arbete och hög utbildning och därmed finns det färre positiva förebilder för ungdomar uppväxta i förorten (Socialrapport 2010). Om våra ungdomar hade gått på en gymnasieskola i ett område utanför förorten skulle det också kunna medföra större chans till att komma i kontakt med människor som bland annat har högre utbildning och hög arbetsposition. Att komma i kontakt med sådana människor skulle förmodligen också ge ungdomarna möjlighet till att få mer kunskap om deras drömmar inför framtida karriär och med detta mer kunskap om hur de borde prestera i livet för att kunna få större möjlighet och nå deras framtida mål men också hur ”verkligheten” ser ut och vilka svårigheter och hinder de skulle kunna möta på vägen mot framtida drömmar. När vi belyser våra tankar menar vi inte att ungdomarna borde ha valt en gymnasieskola utanför förorten utan vi spekulerar endast om hur det kunde ha varit. Samtidigt som vi har nämnt att det kan finnas färre positiva förebilder i förorten måste vi som vi tidigare har nämnt belysa att många av våra ungdomar har syskon som går på universitet och att det är stor chans att dessa ungdomars äldre syskon är förebilder för dem då ungdomarna har en vilja att berätta för oss om deras syskon. Att informanterna har syskon som studerar på universitet gör det också möjligt för dem att få kunskap om hur livet skulle kunna se ut om de också skulle studera på universitet. Sådär belyser några av våra informanter om deras syskons utbildning:

”När min syster gick på gymnasiet tog hon media och sedan blev hon journalist... Nu jobbar min syster som journalist” – Marian

”Brukar du plugga hemma?” – Intervjuare

”Ah, jag har faktiskt en storsyster som läser på Göteborgs universitet, så hon brukar hjälpa mig, hon pluggar till förvaltningsekonomi tror jag” - Amir

Vid dem tillfällena informanterna berättade om deras syskon var det ingen av oss intervjuare som hade en direkt fråga på det utan det var snarare informanterna själva som valde att förmedla den informationen om det. Vi kan också konstatera att samtliga av informanterna berättade om deras syskons utbildning med en viss stolthet. Gripsrud (2011) påpekar att vår sociala identitet får vi först och främst genom andra människors uppfattning. Men däremot tänker vi också att vi människor kan påverka hur andra människor ska uppfatta oss genom att välja och framstå på ett visst sätt beroende på vilket sammanhang vi befinner oss i. Sedan säger Ahmadi (2003) att det som utgör kärnan i individens identitetsbyggande är individens syn på

sig själv i förhållande till den omgivande världen. Att informanterna väljer att informera oss om att deras äldre syskon har lyckats ta sig så långt i livet och att de studerar på universitet kan tyda på att de vill att vi ska få en viss uppfattning om dem genom att berätta om deras syskon. Genom att förmedla information om syskonens lyckade framtid kan det också ge ungdomarna möjlighet till att välja hur vi ska se på dem men också möjlighet för ungdomarna att bekräfta för sig själva hur de själva vill framstå inför oss. Att dessa ungdomar väljer att informera oss om deras äldre syskon som studerar på universitet kan också vara för att göra det tydligt för oss att de inte bara har tomma drömmar utan att det finns bevis på att deras närstående har lyckats och därmed att de också kan göra det. Vi upplever också att dessa ungdomar ville skapa en tillhörighet till oss under intervjuerna och av den anledningen berättade de om deras syskon som pluggar på göteborgs universitet, något som de fick reda på redan vid första träffen med dem.

Våra informanter uppger att de inte känner sig stigmatiserade i förhållande till att de bor i en förort som tidigare forskning påvisat (Ungdomsstyrelsens rapport 2008). Därmed bekräftar våra informanter det Sernhede skriver om i sin tidigare forskning att många ungdomar som lever i förorten tycker det är viktigt att ändra på bilden som samhället har av förorten (Sernhede 2002).

”...det är bra med förorten, det är bra att det är mycket invandrare här för då ser dem att alla svenskar inte är hemska på ett sätt, och då ser vi också att invandrarna inte är hemska mot oss... man ser olika möjligheter och man märker att alla kommer överens, oavsett vilket land, det borde andra veta...” - Sandra

Sernhede (2002) pekar på att det råder skillnader mellan förorten och andra stadsdelar men det som uppkommer ur vår empiri är än så intressant att diskutera. Att det uppkommer olikheter mellan förortsbor sinsemellan. Ungdomarna i Sernhedes (2002) forskning påpekar att de har en föreställning om att områden men svenska invånare är socialt fattiga, samtidigt som de ser förorten som mer ”blandad” och socialt ”varmare”, vilket vår empiri (både) bekräftar genom att en informant har sökt sig till förortens gymnasieskola då han vill lära känna nytt folk. I fråga om vad som fick honom att välja just gymnasieskolan i förorten, svarade han:

”...för att jag ville prova nåt nytt ...jag ville inte vara med alla mina, vad heter det...vanliga kompisar, för de gick ju kvar där. Här finns det nya liksom, jag vill träffa nya folk helatiden liksom, annars skulle jag bara vart med de vanliga” - Jonas

Vi kan vidare tolka det en annan informant säger som en motsägelse till den socialt ”varma” förorten då en annan informant tycker på att mångfalden inte spelar så stor roll för henne för hon känner sig social bland sin etniska vänskapskrets. Trots att förorten ur tidigare forskning anses vara socialt ”varmare” så väljer man ändå sin egen etniska tillhörighet och många gånger inte ”blandar” sig med övriga, detta kan förklara Sandras situation då hon väljer att endast umgås med sina svenska kompisar.

”...det är annorlunda för mina svenska vänner förstår lättare, de missförstår inte mig om jag säger nåt om invandrare men invandrarna tänker på ett annat sätt. De tror att man är rasist bara för att man säger emot. Därför är det liksom bara lättare att umgås med svenskar på nåt sätt” - Sandra

5.3 Skola/ utbildning

Av den tidigare forskningen från Ungdomsstyrelsens rapport, framgår det att utbildningsresultat varierar beroende på i vilken stadsdel skolan ligger. Här betonas att förorten skulle medföra ett sämre utgångsläge för eleverna, utifrån motivation, studieförmåga och föräldrarnas utbildningsnivå. Detta motsäger våra informanter då de upplever en hög ambition i skolan och att skolans styrelse är väl engagerad i sina elever. De nämner att klasserna har uppdelats till mindre grupper för att eleverna ska få den hjälp och tid de behöver. Skolans lärare är lättillgängliga vilket skapar en trygghet och bekväm skolmiljö menar informanterna. Gymnasieskolan vi gjort vår undersökning ifrån erbjuder olika passioner² i de olika inriktningarna och detta påpekar respondenterna som ett effektivt sätt att bli motiverad. En informant nämner:

”Vi har olika passioner, vilket gör att vi kan vara mer aktiva i skolan, och vi har olika små grupper där man blir mer produktiv. När man gör det man valt att göra i skolan så är man mer motiverad för att gå till skolan” -Martin

Detta bekräftar att informanten känner en bekvämlighet i skolan och har en möjlighet att själv kunna välja och påverka sin studiegång, vilket kan vara en förklaring till varför man känner mer motivation och strävan för att uppnå sitt mål. (Peterson, Svensson & Addo 2003). Även i skolmiljön framkommer det från våra informanter att skolan organiserar en läxhjälp, så kallad kunskapsportal, efter skoltid och detta upplever våra informanter vara till stor nytta för dem. Denna aktivitet inom skolan påverkar eleverna positivt och kan tolkas vara en grannskapseffekt bland eleverna i skolan.

Catarina Lundqvist och Alexandra Ålund (2006) skriver att ungdomar med utländsk bakgrund har en lägre utbildningsnivå än ungdomar med svensk bakgrund. Våra informanter uttrycker inte detta som tidigare forskning konstaterat, då informanterna upplever sig jämlika med sina övriga klasskamrater i den nuvarande klassen de går i. Å andra sidan uttryckte en av informanterna att hon riskerade att hamna efter i sin tidigare klass, vilket även Lundqvist och Ålund påpekar när de nämner att en betygsskillnad råder mellan elever med utländsk respektive svenskt ursprung. Elever med utländsk bakgrund har sämre förutsättningar att nå högre betyg menar Lundqvist och Ålund är. Detta bekräftar en informant med svenskt ursprung i vår studie då hon bytt klass eftersom hon inte kunde identifiera sig med sina övriga klasskamrater då de inte var jämlika i kunskaper menar informanten:

---

² Passioner är olika inriktningar till olika kurser där eleverna har möjlighet till valbara kurser efter intresse. Det kan vara kurser med inriktning mot bland annat fotboll, basket, boxning.

”Jag trivdes inte i klassen, för jag var den enda som hade riktig svensk bakgrund och dem prata om invandring hela tiden, och sa att svenskar är så rasistiska hela tiden, så jag trivdes inte. Och det jag ville lära mig fick vi inte lära oss för dem hade ju inte samma svenska kunskaper som jag hade, vilket gjorde att när vi gick igenom papper så fick jag bara läsa första sidan medan de också läste första sidan. Så vi gick igenom första sidan typ en hel lektion, vilket gjorde att jag kunde ha läst hela häftet. Så jag höll nästan på att hamna efter...” - Sandra

Som vår informant Sandra har uttalat sig ovanför så trivdes hon inte i sin första klass men inte bara för att hon inte hade jämlik kunskapsnivå som dem andra i sin klass utan också för att hon inte kunde identifiera sig eller finna tillhörighet med sina övriga klasskamrater.

Bland våra informanter var det även en person till som hade bytt gymnasieskola då informanten inte heller kunde identifiera sig eller finna tillhörighet med dem som gick på hennes första gymnasieskola. Denna informant hade alltså utländsk bakgrund och valde att byta till det gymnasiet som vi utförde våra intervjuer och såhär berättade informanten om sin tid på det första gymnasiet hon gick:

”...det vara bara en typ av människor och jag var den enda mörka, jag var inte van vid det. Det var bara svenskar där. Annars var det okej men det klickade inte riktigt, vi förstod inte varandras skämt och så var det inte lika roligt där som här...kompisarna var snälla men vi hade olika livsstil” - Lejla

Detta som både Sandra och Lejla talar om ovan kopplar vi till det som Peterson, Svensson och Addo (2003) uttalar om vänskapskrets i studien om ungdomars gruppbyggande i en storstadsförort. Peterson et al. (2003) uttrycker att gemenskapen med vännerna är betydelsefulla för ungdomarna och deras känsla av trygghet. I förhållande till det kan vi konstatera att våra två informanter har bytt klass/gymnasieskola i hopp om att finna och för att de inte har funnit betydelsefulla vänskapsrelationer som de känner sig trygga med. Peterson et al. (2003) nämner också att i helhet yttrar respondenterna i hans studie om att det finns en uppdelning mellan ungdomar med utländsk bakgrund och ungdomar med svenskt påbrå. Det som Peterson et al. (2003) säger bekräftas av både Lejla och Sandra som bytte klass/gymnasiet för att finna en vänskapskrets som har samma ursprung som dem. Vidare kan vi relatera detta till teorier om etnisk identitet som säger att individen finner en etnisk tillhörighet i vänskapskretsen bland annat och att detta skapar utgångspunkt för hur individen upplever, känner, tänker och betar sig. Våra informanter upplever att det råder en skillnad i beteende mellan svenskar och invandrare då de bland annat nämner att de inte förstår varandras skämt och inte kan identifiera sig med varandra eftersom de har olika etniska identiteter och därför dras de till vänskapskretsar som har samma etniska tillhörighet som dem (Frisén & Hwang 2008).

Sandra berättar att hon trivs bättre i den nya klassen och pratar om kompisarna i den nya klassen som också har svenskt påbrå som hon själv har:

” Jag har ju min kompis hon är nästan fullständigt svensk och en kille som är halvsvensk, och två andra killar och dem är också svenskar... då blir det inget tjat om invandring det är mer kompisar och skola” - Sandra

Anledningen till varför vi tror att dessa informanter valde gå så långt att de till och med bytte klass/gymnasiet kan förklaras utifrån det som Peterson, Svensson och Addo (2003) konstaterar om i studien om ungdomars gruppbyggande i en storstadsförort. Studien menar att ungdomars gemensamma handlingar och täta sammanhållning är viktig för dem på det sättet att de dras samman som en grupp och skapar en känsla av likhet. Informanternas klass/gymnasiebyte kan vi också koppla till det som Gripsrud (2011) säger om att identitet påverkas bland annat av vilken stadsdel i staden individen växer upp i och detta bekräftar Lejlas situation då hon först valde att börja på gymnasiet som bestod av många studenter med svenskt ursprung men kände att det inte var en miljö hon var van vid och valde att byta till gymnasiet som befinner sig i förorten och som är nära hennes uppväxtområde. I Peterson, Svensson och Addo (2003) studie påpekas det att ungdomarnas gemensamma handlingar och täta sammanhållning är viktig för ungdomarna eftersom det är genom detta gruppen dras samman och skapar en känsla av likhet. Sedan menar Ahmadi (2003) att identitet utformas i interaktion med omgivningen och att den spegelbild som skickas från omgivningen till individen har inverkan på individens identitet. Vi kan alltså konstatera att våra ungdomars identitetsbyggande är beroende av bland annat vännerna och den spegelbild som vännerna ger tillbaka till våra informanter. Med detta är en tät sammanhållning också viktig för våra informanter för att de ska kunna skapa en känsla av likhet och tillhörighet. Med det som vi har nämnt kan vi få en ytterligare förståelse till varför dessa två informanter valde att byta klass/gymnasieskola.

Det går att tolka vår informant Sandras situation ur hur hennes omgivande miljö i skolan har en påverkan på hennes liv. Manski(1995) nämner den endogena effekten som tenderar att påverka en individ utifrån sin omgivning. Informanten befinner sig i en omgivande miljö som är negativ för vår informant då hon inte upplever utveckling eftersom hennes resterande klasskamrater befinner sig på en lägre kunskapsnivå. Detta menar Manski har en negativ effekt på en individ om den befinner sig i ett nätverk som inte är gynnande. Vår informant bekräftar detta då hon nämner att hon riskerade att hamna efter i sin kunskaps utveckling eftersom hon inte utvecklade sin kunskap så länge hon befann sig i den klassen.

Vidare säger vår informant Sandra som de resterande informanterna, att hon trivs i förorten, bland mångfald och uppger en positiv bild med att bo i förorten. Men vidare påpekar hon att hon bland annat bytte klass för att hon etniskt inte passade in bland invandrare. Det går att diskutera att Sandras uttalande kanske tyder på att etniciteten till grunden är avgörande för huruvida hon ska trivas eller ej. Hon trivdes inte för att

hon som svensk utgjorde en "minoritet" bland sina klasskamrater och vidare fann hon ingen etnisk tillhörighet menar hon. Sandra utgör även i den nya klassen en minoritet men detta upplevs inte vara något problem då hon funnit tillhörighet med de andra svenskarna i klassen. Med detta i åtanke kan vi vidare problematisera hur mångfalden påverkar Sandra. Till en början uppgav hon att hon trivdes med olikheter men motsäger sig själv när trivsel i klassrummet kommer på tal. Sandra utvecklar en syn på sig själv i förhållande till den omgivande världen runt henne (Gripsrud 2011). Detta kan vi vidare relatera till det som Frisé och Hwang (2008) nämner om att omgivningen tillskriver en individ den etniska identiteten. Därmed kan vi tolka huruvida Sandra "förstärker" sin "svenskhets" i relation till andra etniciteter. Är det kanske då så att Sandra valde att byta klass för att hennes klasskamrater såg henne som den "enda" svenskan, som minoritet och vidare utmanades hon på ett personligt plan? Kan detta i sin tur diskuteras ur indirekt diskriminering? Blev Sandra "invandraren" i förhållande till sin omgivning? Frisen och Hwang nämner att omgivningens uppfattning grundar sig på individens individuella egenskaper och på uppfattningen som omgivningen har om den etniska grupp individen tillhör. Vidare påverkar detta individens självuppfattning menar Frisé och Hwang. Då omgivningen har stor betydelse kan exempelvis individen bli utsatt för en utmaning gällande den egna självuppfattningen om det finns starka negativa attityder i omgivningen gentemot individens etniska tillhörighet (ibid.). I relation till det som Frisé & Hwang (2008) nämner om att Sandra utsätts för utmaning kan vi tänka oss att Sandras identitet utmanas i det fallet Sandra säger emot "invandraren" eftersom hon i den situationen blir kallad för rasist. Sandra tillskrivs åsikter som hon egentligen inte har som till exempel rasistiska åsikter. Att hon helt enkelt säger emot en människa med annat ursprung än sitt eget behöver det inte betyda att hon är rasist. Denna situation att bli kallad rasist kan komma att ha konsekvenser för Sandra i framtida livet. Detta kan leda till att Sandra kanske "hejdar" sig för att framföra sina åsikter då hon inte vill riskera att få en stämpel som rasist. I och med att Sandra blir försiktig för att framföra sin åsikt så kanske hon också försöker vara "snällare" mot en invandrare för att motverka att kallas för rasist.

5.4 Karriär

Alla våra informanter upplever att de har förutsättningar för att nå sin karriär och nämner att de inte upplever några större hinder för att nå sitt mål i dagens läge. De har alla en ambition att studera vidare efter gymnasiet och är medvetna om vad som krävs för att uppnå sin karriär. De har en positiv bild av framtiden och det framgår att det viktigaste för alla är att de får ett arbete som de trivs med i framtiden.

Ungdomarnas tankar om karriärval och stöd av omgivningen:

De flesta informanter säger att de får det stöd de behöver hemifrån vad gäller framtida karriärval. Nästan alla finner närståendes åsikter viktiga när det kommer till kommande yrkesliv och tar dem på allvar. Våra informanter upplever att de har alla förutsättningar i nuläget och nämner vilja och stöd från närstående, som viktiga begrepp för att lyckas i sin framtid. Detta kan tolkas utifrån det som Gripsrud (2011) nämner om den sociala identiteten som vi utvecklar genom andra människors uppfattning om oss och genom den omgivningen vi tillhör i vårt vardagliga liv.

Uppfattningarna som andra har av oss tenderar att bli en del av den egna självbilden och identiteten menar Gripsrud. Våra informanter nämner de närståendes stöd som en viktig utgångspunkt för framgång. Även Wellros (1998) påpekar detta då han nämner att vår självkänsla, självförtroende och identitet utformas genom samspel mellan individen och de personer som denne möter i sin omgivning och sitt vardagliga liv. En informant bekräftar detta och säger:

”...asså du måste tro på dig själv, så länge som du vill, får det stöd du behöver och försöker verkligen till 100% så tror jag faktiskt man kan uppnå allt” -Amir

Tidigare forskning pekar på att det råder högre risk att inte studera vidare om man bor i en förort, att utbildningsnivån bland föräldrar är lägre och att koncentrationen för de elever som tidigt avbryter sina gymnasiestudier är högre (Lundqvist, Ålund 2006). Detta kan vara en förklaring till våra informanternas utsagor i den bemärkelsen att de sker en *social inlärning* i förorten. Då ungdomarna ser att andra individer i deras område inte lyckats nå framgång, lär dem sig av detta och ser konsekvenserna av att inte studera vidare. Den sociala inlärningen i förorten kan ha inverkan på ungdomarnas tankar om att varför det är viktigt att ha mål att nå upp till i livet. Ungdomarnas sociala inlärning har då skett i förhållande till individerna som är i deras omgivning, utan att de har varit i direkt nätverk med dessa individer (Sundlöf 2008). Att de har framtidstankar kring karriären och att de är medvetna om områdeseffekten kan även tolkas till det som Manski (1995) nämner om att om man bor i ett socialt utsatt område med ekonomiskt svaga resurser så har detta negativt påverkan på individens välfärd. Manski menar att områdeseffekt präglar individens beteende, attityd eller framgång. Våra informanternas svar kan tolkas som att de är medvetna om dessa negativa orsaker och att de har utvecklat ett medvetande till ett positivt karriärsval.

Såhär svarar våra informanter vid frågan om vad deras framtida karriärdöm är:

”...vad jag vill bli när jag vill bli äldre d e hjärtkirurg , för min morbror jobbar inom läkare, o min mamma jobbar inom läkare så jag har fått intresse för det, det är vad jag vill komma in på.” – Jonas

”Advokat eller psykolog, jag har inte bestämt mig.” –Sandra

”Jag tänkte faktiskt bli psykolog.” –Amir

”Jag vill bli bokredaktör, det är min drömjobb och läsa böcker för att jag älskar att läsa böcker och kunna hjälpa andra med att uppfylla deras dröm genom att läsa böcker och bli känd.” –Lejla

Peterson, Svensson och Addo (2003) nämner att trots att ungdomarna i deras studie känner en trygghet i sitt närområde så söker de sig därifrån för att hitta spänning och de kommer att söka sig därifrån även i framtiden för att förverkliga sina drömmar och detta nämner även våra ungdomar vid flera tillfällen. Att ungdomarna i vår studie har framtida drömmar och önskan som dem vill förverkliga utanför deras förort sammankopplar vi med det som Erikson nämner om att människan har ett grundläggande behov av att söka efter sin identitet då detta även går och koppla med att ungdomarnas önskan om att förverkliga drömmar utanför deras förort är handlingar som leder ungdomarna mot ett formande av identitet (Frisén & Hwang 2008). Sådär uttrycker ungdomarna sina tankar om att förverkliga drömmar utanför Sverige:

” Jag vill helst plugga färdigt här eller så tänker jag plugga i London. Man måste se vilka möjligheter det finns i världen. Jag tycker att Sverige är ett bra land men det är så att jag måste upptäcka” -Amir

”Hur tänker du uppnå din karriär?”- Intervjuare

”Ja, det finns ju såna drömmar om specialister, proffspelare men rent realistiskt så är kurator, psykolog eller något inom det yrkes vägen är min dröm. Helst utomlands också i USA, England.” – Martin

”Det är att studera vidare då, det är i så fall...det är liksom svårt att komma in ett universitet i Japan, men det är lätt att komma in på ett universitet i Australien så kan jag tänka mig att läsa i Australien och bo där och liksom kunna åka till Japan, för det är ju väldigt nära så sätt om man jämför med Sverige och Japan. Jag ska försöka söka utomlands direkt om det går.” –Sandra

”Vad är tanken med att du vill plugga utomlands?” - Intervjuare

”Jag vill bort från Sverige för att jag vill se nåt annat också, jag vill uppleva mer än det jag har upplevt här, och se hur det är i andra ställen.” – Sandra

Vi kan konstatera att de flesta av våra informanter berättar om att de vill flytta utomlands. De uppger att de vill flytta utomlands för att uppleva och se andra ställen, de säger att de vill jobba utomlands samt att de vill studera utomlands. Vissa säger att de vill flytta och bo utomlands. När vi fråga om de skulle vilja bo i en annan ort i Göteborg så svarade endast en av våra informanter om att han skulle vilja bo närmare staden men inte för att flytta ifrån förorten på grund av att det är ett invandrartät område. Att de flesta av våra informanter uppger att de vill flytta utomlands av olika orsaker kan tolkas som att de tänker uppnå sin karriär genom att flytta utomlands. Inga av våra informanter nämner att de skulle vilja studera i en stad i Sverige utan nämner enbart att de skulle vilja studera utomlands. Detta har fångats upp i våra tankar och fått oss fundera vad de kan bero på att dessa ungdomar vill studera utomlands. Har detta och göra med att de vill utvecklas utbildningsmässigt alltså att ungdomarna vill göra allt för att uppnå en bra karriär eller är tanken att de vill

utvecklas personlighetsmässigt. Känner dessa ungdomar att de är begränsade att utvecklas som individer i förhållande till deras omgivning och därmed vill söka sig vidare till ett annat land för att utvecklas. Vad kan detta bero på i så fall? Vi tänker att samhällets bild på förortsungdomar kan ha påverkat ungdomarnas syn på sig själva och att våra ungdomar är medvetna om att dem är begränsade till att lyckas, något som även socialstyrelsens rapport 2010 påpekar och nämner att det råder en högre risk för lägre grad av utveckling i ett så kallat resurssvagt område. Det vara av den anledning ungdomarna vill förflytta sig till ett annat land och komma ifrån dem gränserna som det svenska samhället påpekar i förhållande till deras boendeområde.

Ungdomarnas tankar om hinder och möjligheter av framtida karriärval:

Lundqvist och Ålund (2006) skriver i sin studie att ungdomar med utländsk bakgrund har lägre utbildningsnivå än ungdomar med svensk bakgrund och att de halkar efter med studieresultat, vidare nämner de att detta påverkar ungdomarnas möjligheter till högre utbildning. Inga av våra informanter med utländsk bakgrund påpekar det som Lundqvist och Ålund nämner på detta. Alla våra ungdomar upplever att de har förutsättningar för att nå sin karriär och nämner att de inte upplever några store hinder för och nå framtida mål i dagens läge. De har alla en ambition att studera vidare efter gymnasiet och är medvetna om vad som krävs för att uppnå sin karriär. De har en positiv bild av framtiden och det framgår att det viktigaste för alla är att de får ett arbete som de trivs med i framtiden. Sådär svarade våra informanter när vi frågade om dem ser några hinder med att uppnå framtida drömmar:

”Nej, inga hinder så men jag måste plugga för att få högre betyg i svenska MVG, kanske jag ska studera utomlands och bli bokredaktör i andra länder.” – Lejla

”Läkarlinjen och det är vad jag strävar efter nu dom här tre åren, att få så bra betyg som möjligt så jag kommer in. Jag kombinerar fotbollen med nytta...jag kom på detta för 4-5 år sen.” – Jonas

”Gå färdigt gym och sen högskolan till kurator eller psykologen.” – Martin

”Aaa, det är inga problem, har inga IG. Jag ser inga hinder med att uppnå min dröm.”
-Jonas

”Jag tänker läsa färdigt och det är inget problem för mig.” – Martin

Även om Ungdomsstyrelsens rapport Fokus 08 påpekar att ungdomar som växer upp i förorten har sämre utgångsläge för kunskapsutveckling är det inga av våra ungdomars tankar och uttryck som tyder på detta i nuläget. De uppger att de har alla möjligheter att uppnå framtida mål. Något som är viktigt att lyfta fram här är ungdomarnas nuvarande syn på framtiden i förhållande till ungdomarnas ålder och livserfarenheter. I och med ungdomarnas ålder har dem inte haft tillfälle att testa vissa

gränser i livet. Exempelvis har dessa ungdomar inte kommit upp i en ålder där de har utsätts för konkurrens varken inom arbetsmarknaden eller vid universitetsansökan. Detta kan spegla ungdomarnas syn utifrån deras höga förväntningar på sig själva, även i förhållande till varför de inte nämner några större hinder med att uppnå framtida drömmar. Att dessa ungdomar har framtida drömmar som de vill uppfylla kan också kopplas med fasen adolescensen som ungdomarna befinner sig i (Lalander & Johansson 2007). Utifrån informanternas nuvarande livsfas, nämnda framtidsdrömmar och mål tolkar vi som att ungdomarna vill i framtiden befria sig från sina föräldrar och konstruerar en egen identitet vilket. Att ha drömmar om att jobba inom ett visst yrke kan också tyda på att ungdomarna har en strävan efter att bilda en sort identitet som de anser vara passande för dem.

Fasen senadolescensen (16-20 år) kännetecknar en ökad psykologisk integration hos individen och en större frihet till att välja sin väg i livet och genom ungdomarnas ord och tankar får vi en upplevelse av att detta stämmer överens med det som senadolescensen menar på (ibid.). Ungdomarna har tänkt genom vad dem vill bli i framtiden utifrån deras egen vilja. Även om de flesta ungdomarna inte uttrycker tydligt att de ser några hinder med att uppnå framtida drömmar så beskriver de tankar som ändå tyder på att de ser ett visst hinder. Bland annat säger tre av våra informanter såhär:

”Jag ser inga hinder faktiskt. Jag kommer klara mig. Dom har ändrat betygen ABCDEF³ och det är jättesvårt!” – Marian

”Pengar, det är svårt att få pengar, men jag vet ju att om man åker till London och köper en biljett där så är det väldigt billigt, för det är billigt att åka till London och från London är det jättebilligt att åka utomlands.” – Sandra

”Om du fick bestämma att ändra på någonting som har med skolan och framtiden att göra vad skulle det vara?” – Intervjuare

”Ah, det är väl att göra lite lättare att komma in på läkarlinjen i så fall” – Jonas

Även om informanterna inte säger att de upplever hinder inför framtida utbildning så nämner de ändå svårigheter. Att ungdomarna uttrycker ett ambivalent förhållningssätt till hinder för och uppnå framtida dröm kan också tyda på att ungdomarna är i sökandeprocess för och finna identitet och därmed kan den nuvarande identiteten göra de ambivalenta och göra det svårt för ungdomarna och veta om de kan uppnå framtida mål. Det är viktigt och tänka på hur mycket livserfarenheter dessa ungdomar har och hur mycket livserfarenheter de har hunnit med i livet. Ungdomarnas positiva syn på framtiden kan också bero att de är så pass unga att de inte har hunnit komma i kontakt med arbetsmarknaden och sökt till universitetsutbildning. Ungdomarnas unga ålder kan därmed medföra mindre erfarenheter om hur verkligheten ser ut. Vår tanke

---

³ A,B,C,D är det betygssystemet som gymnasieskolan går efter för att göra betygs dömning på elever.

är att det inte är förrän det blir aktuellt för ungdomarna att söka jobb och göra ansökan till universitet som de ser vilka svårigheter och hinder de skulle kunna möta på vägen mot framtida drömmar.

Å ena sidan har våra ungdomar en positiv syn på deras förort men å andra sidan tänker vi på det som tidigare studier poängterar. Alltså att ungdomar som växer upp i förorten har sämre utgångsläge för kunskapsutveckling och att unga som växer upp i områden som är socialt utsatta har ett sämre utgångsläge jämfört med elever som är bosatta i områden som är mer välbärgade (Ungdomsstyrelsens 2008). Vår tanke är att kan det vara så att våra ungdomar faktiskt är medvetna om att det är svårare att lyckas med en god framtidskarriär om man är uppväxt i förorten men väljer att inte uttrycka sådana tankar utan väljer istället och framföra en problemfri och positiv syn på framtiden. Sedan nämner Sernhede (2002) att ungdomarna i hans studie har utvecklat en stark lokal patriotism till deras förort och en stark delaktighet i globala kulturella gemenskaper. Utifrån det som Sernhede nämner tänker vi i helhet kan det vara så att informanterna försvarar både deras förort och uttrycker enbart hur positiv det är att bo i förorten och därmed också försvarar sig själva och uttrycker enbart ljusa tankar om framtiden just för att vi inte ska få en negativ bild av att ” ungdomar i förorten inte kan lyckas”. Alltså att de både försvarar sin förort och sig själva utifrån deras uppväxt och boendeområde.

Vi tänker också på om våra ungdomar har blivit utsatta för diskriminering och ifall de har livserfarenheter som har att göra med diskriminering. Om dessa ungdomar tidigare i livet har blivit negativt dömda och diskriminerade av omgivningen på grund av att de bor och går på en gymnasieskola i förorten skulle det kunna ha påverkat ungdomarnas svar i vår undersökning. Med det tänker vi att ungdomarnas positiva tankar om både deras förort och framtidskarriär skulle kunna bero på att de har erfarenheter av negativa tillskrivningar från omgivningen och därmed undviker att uttrycka sig negativt om sig själva som ungdomar uppväxta i förorten och ungdomar som läser på en gymnasieskola i förorten.

6. DISKUSSION OCH SLUTSATS

Vi har i tidigare kapitel redovisat vårt resultat samt analyserat vår empiri utifrån de teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning som vi skrivit med. Vi har funnit att det finns olika utsagor om ungdomarnas framtida karriärval. Omgivningens åsikter, tillhörigheten bland etniskt lika grupper samt skolans engagemang spelar alla en roll i identitetsskapandet och vidare kan det skapa förutsättningar till att lyckas. Innan vi började på vår undersökning hade vi enligt vår förförståelse en föreställning om att vi skulle få svar på ungdomarnas upplevelser om svårigheter med att uppnå framtida karriärdrömmar på grund av att de är från förorten. Därmed trodde vi att

informanterna skulle uppleva mer svårigheter och att vår fokus skulle ligga på ungdomars tankar om svårigheter för en lyckad framtidskarriär. Bland annat påpekar Ungdomsstyrelsens rapport Fokus 08 att elever som går i en skola som befinner sig i ett segregerat bostadsområde får sämre studieresultat i jämförelse med elever som går i en skola som ligger i ett mer välbärgat område. Unga som växer upp i områden som är socialt utsatta har ett sämre utgångsläge jämfört med elever som är bosatta i områden som är mer välbärgade. Med Ungdomsstyrelsens studie och en rad andra tidigare studier bekräftades och förstärktes vår bild av hur våra ungdomar skulle kunna svara vid våra intervjuer. Inga av våra tidigare tankar bekräftades av våra informanter då ungdomarna tankar om framtida karriärval var tvärtemot vår förförståelse och det som tidigare forskning har belyst. Detta framkallade helt nya tankar och förhållningssätt på vad vi författare skulle lägga fokus på genom skapandet av vår uppsats. Att lyfta fram ungdomarnas styrkor och tillgångar från omgivningen och positiva tankar och hopp inför framtiden intresserade oss oerhört mycket och blev en avgörande utgångspunkt i vår uppsats.

Resultatet av vår studie visar att de ungdomar vi talade med har positiva framtidstankar om karriär och vidare menar de att de har goda framgångsmöjligheter till framtida karriärval. Vårt resultat av förortsungdomarnas tankar om framtid hänger i nuläget inte ihop med det som tidigare forskningen poängterar om att nämner om att unga som växer upp i områden som är socialt utsatta har ett sämre utgångsläge jämfört med elever som är bosatta i områden som är mer välbärgade då våra ungdomar inte alls har tankar som pekar på att de inte kan lyckas i framtiden på grund av de bor i en förort (Ungdomsstyrelsens rapport Fokus 08). Informanterna menar på att framgång handlar om att ha vilja från sig själv, stöd från närstående och tillhörighet. Genom vår studie kan vi väcka tankar och skapa en förståelse om att det inte behöver vara negativt att leva och utvecklas i förorten.

Som Sernhede (2002) uppger i sin studie, nämns det som viktigt att ändra på bilden som samhället har om förorten. Vidare är det värt att nämna att en medial aspekt på denna undersökning hade skapat en mycket intressant forskning. Vår förförståelse som författare till denna uppsats har delvis påverkats av media och bekräftats av tidigare forskning. Vi har alla tre författare sett hur media, många gånger skapar uppfattningar om att vissa områden men även de boende i vissa områden är ”stökigare” än andra. Därför är det intressant att fråga sig varför media inte lyfter upp den andra och positiva bilden av förorten? Vår tanke är att om den mediala bilden hade visat hur våra ungdomar, som säkert många andra, har mål och hopp i livet så antyder vi att det kanske hade ökat hopp för många andra ungdomar. Vi tror också att föreställningar som samhället har om de som bor i förorten har en påverkan på ungdomars identitetsskapande i förorten. I detta sammanhang är det viktigt att belysa medias roll i förhållande till hur förortsungdomarna ser på sitt område men också sig själva som förorts invånare. Vi tror att det lätt leder till att media skapar någon form av ”norm” som dessa ungdomar förväntas leva efter. Vi har under studien inte undersökt medias inverkan på våra informanter men har en önskan om att medias påverkan på förortsungdomar i framtida forskning ska lyftas upp. Utöver de stöd ungdomarna får från familj och resterande omgivning tänker vi på vad det kan vara som gör att dessa ungdomar är så medvetna och engagerade i frågor gällande deras framtid. Kan det vara så att dessa ungdomar vill motbevisa den negativa bilden som

media och tidigare forskning påpekar om förorten och förortsungdomar? Därmed försvarar sig själva och deras förort genom att motsäga det som media och tidigare studier belyser. Kan deras relativt unga ålder vara en förklaring till varför de är så positiva om möjligheterna till att nå sin karriärdröm. Vi som författare till uppsatsen tänker att ungdomarnas svar på framtida karriärsväl kan ha att göra med deras oerfarenhet, just på grund av att de inte haft möjlighet att testa sina gränser och att de ännu inte ställts inför krav så som konkurrens inför en högre utbildning, arbete osv. Vilket bidrar till att de kanske inte är medvetna om hur verkligheten ser ut.

Vidare går det att diskutera hur kunskapsnivån i förorten skiljer sig mellan andra stadsdelar och vad detta sen har för påverkan på ungdomarna. Vi författare tänker att om man bor i ett område med en majoritet med lägre utbildning så märks man lättare av om man talar eller skriver bättre än resterande i omgivningen. Detta kan leda till att man känner sig duktigare än de övriga trots att man kanske inte är "så duktig" om man jämför med en jämnårig elev på en annan skola i en annan stadsdel med fler svenska invånare. Vi tänker att en sådan situation skapar hopp och motivation till att lyckas, men vad är konsekvensen av detta? Denna konsekvens kan visa sig i framtiden då en elev från förorten med likadana betyg som en jämnårig elev från "innerstaden" jämförs i kunskapsnivå. Har dessa elever lika mycket kunskap trots att deras omgivande miljö är olika eller har den omgivande miljön i den bemärkelsen begränsat förortsungdomens utveckling av kunskap?

Något som vi inte förväntade oss var också den goda sammanhållningen som ungdomarna hade till deras familj och bostadsområde, vilket också kommer att vara en central punkt i att dem känner sig trygga. I och med att vi författare har befunnit oss i fasen adolescensen vet vi att frigörelsen från föräldrar är en viktig punkt i fasen men därmed bekräftar våra ungdomar även hur viktigt en god sammanhållning och stöd från familj är för utvecklingen av identitetsskapandet (Lalander & Johansson 2007). Vi förväntade oss inte heller att tillhörigheten och gemenskapen skulle ha en betydande roll för ungdomarna. Men nu i efterhand förstår vi att det är genom den tillhörigheten till platsen som ungdomarna skapar en omgivning att identifiera sig med och därmed skapar en platsidentitet. Något som vi fann intressant var den positiva grannskapseffekten som ungdomarna uppmuntrades av exempelvis läxhjälpen i bostadsområdet.

Vår undersökning är baserad på upplevelser av gymnasieelever ifrån en av Göteborgs förorter. Vi har fokuserat på dessa informanternas upplevelser och tankar kring framtiden vilket därmed också betyder att vi begränsat vår studie till att inte skapa en jämförelse mellan andra stadsdelar. Om vi hade undersökt resurssvaga stadsdelar i förhållande till resursstarka stadsdelar hade vi kunnat få fram en mer omfattande studie kring ungdomars framtidstankar om karriär. Utifrån det hade vi kunnat undersöka om det finns likheter och olikheter och se om det finns orsaker som bidrar till ungdomars tankar kring karriärval.

Dagligen möts vi av olika "sanningar" och perspektiv på ungdomars förutsättningar för att nå framgång exempelvis genom media, tidigare studier och samhället i sig. Vi valde att utgå från eleverna som går på gymnasiet och enbart lyfta fram deras tankar

kring framtida karriärval. Det är även av den anledningen vi inte har velat blanda in professionellt verksamma på gymnasieskolan. Å andra sidan hade andras syn på vår undersökning varit gynnande. Nästan alla våra informanter uttryckte att deras föräldrars åsikter var viktiga för de, därför skulle intervjuer med föräldrarna vara intressant i förhållande till ungdomarnas syn på sin framtid. Föräldrarnas syn på ungdomarnas framgångsmöjligheter hade skapat en djupare förståelse av dessa ungdomars utgångspunkter för framtida karriär. Vi hade då också fått en bredare bild av vilken påverkan föräldrarna egentligen har på sina ungdomar.

Syftet med vår studie har varit att skapa en förståelse kring ungdomars tankar om framtiden. Detta har vi nått genom våra sex informanters upplevelser om deras förutsättningar till framtida karriärval. Vi ställde frågor om föräldrarnas utbildning men då detta verkade känsligt för informanterna fick vi inget klart svar om föräldrarnas utbildningsnivå. Denna vetskap om föräldrars tidigare utbildning hade varit en viktig aspekt att analysera utifrån, men detta fick vi gå miste om, och av respekt för våra informanter valde vi att inte lägga fokus vid den frågan. Vidare går att diskutera huruvida man kan tala om en verklighetsnära resultat av vår forskning. Vi menar att vi inte kan skapa en fullt ut sanningsenlig forskning utifrån denna studie då vi inte har möjlighet att generalisera våra svar och heller inte haft möjlighet att nå den omfattning som en bredare forskning kunnat, genom exempelvis en kvantitativ studie eller jämförelser bland olika stadsdelar. Vårt intresse och vår förförståelse av ämnet kan komma att ha påverkat delvis informanterna men också oss. Vi anser att vår makt som forskare spelar en viktig roll då vi väljer att se en del saker i vår empiri och väljer att ta bort annat. Vidare kan man fråga sig om det är möjligt att skapa en fullständigt ”sann” kunskap? Vi har alltså reflekterat runt vår roll som tre forskare och haft i åtanke att detta kan ha påverkat reliabiliteten i vår studie. Hur påverkades ungdomarna i intervju situationen av oss som tre utländska universitetsstudenter? Skapade vi någon slags känsla som fick de att bli motiverade eller bidrog vi med obehag i den bemärkelsen att informanterna vidare inte ”ville” vara sanningsenliga. Kanske var det så att ungdomarna med utländsk bakgrund såg oss som en spegelbild som de jämförde sig med och därmed kanske förfinade svaren eller att de såg oss som förebilder och därmed lyftes deras framtidstankar mot mer positiva riktningar och tankar om att de också kan lyckas. Ungdomarnas svar kan också ha påverkats av att vi gav dem en förförståelse då vi presenterade ämnet dagen innan vi skulle genomföra intervjuerna. Att informanterna visste att vårt ämne handlade om framtida karriärval kan ha gett dem möjlighet till att förebreda svar och därmed ge oss färdiga svar som ungdomarna har tänkt ut innan vår genomförande av intervju. I förhållande till vår analys har vi försökt i så stor utsträckning som möjligt ifrågasätta det som motsäger vår empiri men också vår förförståelse.

Dessa ungdomar befinner sig i en omgivning, en krets, ett grannskap som de trivs och upplever sig utvecklas i men vad väntar utanför? Vilka konsekvenser bjuder samhället på? Hur ser ungdomarna på samhället när vi tror oss veta hur samhället ser på dem? Vi kan tänka oss att det väntar en utmaning för dessa ungdomar i ”verkligheten” när saker visar sig inte vara så självklara som de anser i nuläget. Vilka svårigheter väntar? Våra ungdomar upplever sig ambitiösa och säger alla att de tar skolan på allvar men trots att de får toppbetyg i framtiden och trots att de anser sig ha

en hög kunskapsnivå så finns det inget som garanterar att de inte påverkas av konkurrensen, att fördomarna ”försvinner”. Vi som författare anser att verkligheten många gånger inte är som man tror och så länge våra ungdomar inte testat sina gränser så kan de inte veta vad som förväntas av dem. Därför har även samhället, på samma sätt som omgivningen, grannskapet och vänskapskretsen en betydande roll i dessa ungdomars framgång, tror vi. Vi har sett tendenser att våra informanter är medvetna om hinder som de väljer att inte lägga så mycket fokus kring, men kanske är det från hindren som de bör utgå? En informant nämner att han kommer in på läkarlinjen om de sänker antagningspoängen. Därmed kan man reflektera över om att han kanske inte tror att han har en chans att komma in egentligen. Vidare, hur realistisk är han kring detta? Det är högst antagligen väl mycket att hoppas på att antagningspoängen till läkarlinjen i framtiden kan komma att sänkas. Vi som studenter eller arbetsökande möts ständigt av konkurrens och trots att man kanske har toppbetyg så finns det ingen garanti på att man kommer in ändå. Frågan återstår, hur medvetna är ungdomarna om verkligheten? Eller har de helt enkelt bara ”förfinat” svaren på grund av de under intervjusituationen mötte just universitetsstudenter?

I framtiden hoppas vi på mer forskning kring ämnet om ungdomar som lyckats i förorten. Vi har genom hela uppsatsskrivandet väckt nya frågor för oss själva att reflektera över och många gånger har vi ansett att det krävs mer material för att vi ska ha en möjlighet att svara på dessa frågor. Vi är också medvetna om att många fler frågor återstår att besvaras utifrån ämnet. Några handlar om skillnader/likheter mellan ungdomar från andra stadsdelar men också fler frågor kring föräldrars utbildningsnivå samt om det råder skillnader i klass, kön och etnicitet i förhållande till vårt ämne. Vi har inte haft dessa aspekter i fokus men har många gånger sett tendenser på att det kan finnas skillnader. Hade vi haft möjligheter och tid att göra en större undersökning så hade vi haft dessa frågor i åtanke och vidare haft möjlighet att göra en mer fördjupad och omfattande studie. I och med att vårt resultat av studien inte var väntat så finner vi det än mer intressant att forskningen i framtiden forskar vidare på förortsungdomars möjligheter till framgång och deras positiva syn på framtiden utifrån olika aspekter. Som framtida socialarbetare finner vi det viktigt att en medvetenhet skapas för och hos dessa ungdomar. Vi har belyst positiva framgångstankar hos förortsungdomarna, resultatet av drömmarna låter vi framtiden bevisa.

7. REFERENSER

Ahmadi, Nader (2003) *Ungdom, kulturmöten, identitet*. Statens Institutionsstyrelse Liber AB, andra upplagan.

Andersson, Roger. (2009) Boendesegregation och grannskapseffekter, ur (red) Graninger, Göran & Knuthammar, Christer, *Samhällsbyggande och integration, frågor om assimilation, mångfald och boende*, Linköpings universitet, pp 41-67

Arnstberg, Karl-Olov & Ramberg, Ingrid (red.) (1997). *I stadens utkant: perspektiv på förorter*. Tumba: Mångkulturellt centrum

Boolsen, Merete Watt (2007): *Att hitta orsaker och samband – den induktiva och den deduktiva vägen*. i Kvalitativa analyser. Malmö: Gleerups.

Bryman, Alan (2011): *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Frisén, Ann & Hwang, Philip (2008) *Ungdomar och identitet* Stockholm: Natur och kultur

Gripsrud, Jostein (2011). *Mediekultur, mediesamhälle*. 3.uppl. Göteborg: Daidalos

Kvale, Steinar (2009): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lalander, Philip, Johansson, Thomas (2007). *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Lilja, Elisabeth (1999). *Den ifrågasatta förorten: identitet och tillhörighet i moderna förorter*. Stockholm: Bygghörsningsrådet

Lundqvist, Catarina, Ålund, Aleksandra (2006). *Social exkludering och motstånd: utbildning och arbete i multietniska ungdomssammanhang* i Andersson, Pernilla, Olofsson, Jonas & Thoursie, Anna (2007). *Ungas framtidsvägar: möjligheter och utmaningar*. Stockholm: Agora.

Manski, Charles F (1995). *Identification Problems in the Social Sciences*, Harvard

Peterson, Abby, Svensson, Lennart G. & Addo, Tobias (2003). *Ungdomar i vardagens väv: en sociologisk studie av ungdomars gruppbildande i en storstadsförort*. Lund: Studentlitteratur.

Ristilampi, Per-Markku (1994). *Rosengård och den svarta poesin: en studie av modern annorlundahet*. Diss. Lund : Univ.

Rojas, Mauricio (2001). *Sveriges oälskade barn: att vara svensk men ändå inte*. Ny, rev. uppl. Stockholm: Bromberg

Sernhede, Ove (2002): *AlienNation is My Nation – hiphop och unga mäns utanförskap i Det Nya Sverige*. Stockholm: Ordfront förlag.

Sundlöf, Petra. (2008) *Segregation och karriärposition, en studie av bostadsomgivningens betydelse för utbildning, sysselsättning och inkomst bland yngre i Stockholmsregionen*. Uppsala universitet.

Thomassen, Magdalene (2007): *Vetenskap, kunskap och praxis: introduktion till vetenskapsfilosofi*. Malmö: Gleerups Utbildning.

Wellros, Seija (1998). *Språk, kultur och social identitet*. Lund: Studentlitteratur

Internet källor:

http://www.boverket.se/Global/Webbokhandel/Dokument/2007/sa_fick_miljonprogrammet_ett_nytt_ansikte.pdf (2012-11-15)

<http://www.codex.vr.se/> (2012-11-15)

Cooper, Katelyn. (2008). *There's no place like home [electronic resource] : an exploration of how the idea of home and architecture coalesce*. Thesis (Master of Architecture) --University of Cincinnati, 2008.

http://etd.ohiolink.edu/view.cgi?acc_num=ucin1212156025

En samproduktion mellan Riksantikvarieämbetet och Integrationsverket (2000) - *Miljonprogram och Media*

<http://www.mkc.botkyrka.se/biblioteket/Publikationer/miljonprogram.pdf> (2012-11-15)

Lundqvist, Catarina (2006). *Karriärvägar för ungdomar med utländsk bakgrund: framtidsplaner, orienteringar och strategier mellan utbildning och arbete*.

Norrköping: Integrationsverket

<http://www.mkc.botkyrka.se/biblioteket/Publikationer/ri2005/bilagor/2006-508.pdf> (2012-11-09)

http://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/omraden/bedomning-och-betyg/summativ_bedomning/artikelarkiv/larare-saknar-erfarenhet-i-att-satta-betyg-1.120334 (2012-11-23)

Social rapport 2010. Stockholm: Socialstyrelsen.

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/17957/2010-3-11.pdf> (2012-11-03)

Ungdomsstyrelsen (2008): *Fokus 08 – en analys av ungdomars utanförskap*.

www.ungdomsstyrelsen.se (2012-11-09)

8. BILAGOR

8.1 Bilaga 1

Frågor till intervjuguiden:

Skolsituation

- Hur har din dag sett ut i skolan? Brukar den se ut så? Vid. Nej hur brukar den se ut?
- Vad trivs du bäst med i skolan?
- Varför – varför inte?

- Hur såg det ut innan?
- Tycker du om att gå i skolan?

Boendesituation

- Hur ser en vanlig dag ut i ditt liv?
- Vad gör du när du kommer hem efter skolan?
- Har du eget rum?
- Bor du i närheten av skolan? Vid ja.
- Hur länge har du bott där?
- Hur är det att bo i Angered? Vad är bra/dåligt?
- Hur är det att bo i Angered med invandrarbakgrund/ svenskbakgrund?

Ursprung/Familj

- Är du född i Sverige? Om inte – hur länge har du bott här?
- Arbetar eller studerar dina föräldrar?
- Har ni pratat om utbildning hemma? Vid. Ja Vad har ni sagt? Vid nej. Önskar du att ni gjorde det?
- Har ni diskuterat kring din framtida karriär val med familjen?
- Hur viktigt är deras åsikt för dig?
- Upplever du att du får den stöd du behöver kring ditt val inför framtiden?

Karriär

- Vad är din framtida karriärs dröm?
- Hur tänker du uppnå den?
- Ser du några hinder med att uppnå din dröm?
Vid ja. Vad ser du för hinder? /Varför tror du att dina hinder ser ut som dem gör?
- *Vid nej.* Kan du berätta hur du har tagit vara på dina möjligheter?
- Vad hade du velat ändra om du fick välja och varför?
- Vad är viktigast för dig i din framtid? T.ex. karriär? Utbildning? Pengar?